

Parlament České republiky

Senát

12. funkční období

2019

Návrh senátorů Parlamentu České republiky
dle ust. § 137 odst. 1 až 3 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu,

Senátu Parlamentu České republiky
(prostřednictvím jeho organizačního výboru)

na podání

ústavní žaloby Senátu Ústavnímu soudu

proti prezidentu republiky Ing. Milošovi Zemanovi

pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku dle ust. čl. 65 odst. 2 Ústavy České republiky a dle ust. § 97 an. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu,

My, níže podepsaní senátoři Parlamentu České republiky navrhujeme Senátu Parlamentu České republiky, aby podal Ústavnímu soudu ústavní žalobu proti prezidentu republiky Ing. Milošovi Zemanovi pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku a to pro jednání vymezená v následujícím návrhu usnesení Senátu:

Parlament České republiky

Senát

12. funkční období

2019

USNESENÍ SENÁTU

ze dne ... 2019

Senát Parlamentu České republiky
se sídlem Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 Praha 1
datová schránka *44iaeqj*

podává tímto usnesením
podle ust. § 137 odst. 1 až 3 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu,

Ústavnímu soudu
se sídlem Joštova 625/8
602 00 Brno
datová schránka *z2tadw5*

ústavní žalobu proti

prezidentu republiky Ing. Milošovi Zemanovi
se sídlem Pražský hrad
119 08 Praha 1
datová schránka Kanceláře prezidenta republiky *9hjaihw*

pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku
podle ust. čl. 65 odst. 2 Ústavy České republiky a
podle ust. § 97 an. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu,

s číslovanými přílohami dle textu

pro tato jednání:

I.

Vymezení jednání

- A.** Prezident republiky jmenoval dne 25. června 2013 předsedou vlády Jiřího Rusnoka a následně dne 10. července 2013 další členy vlády, ačkoliv věděl, že je ustálena většina v Poslanecké sněmovně Parlamentu, která by podpořila vládu předjímanou jejím politickým vedením, a že vznik jiné většiny pro podporu jakékoliv jiné vlády je vyloučen. Takto jmenovanou vládu pak poté, co neobdržela dne 7. srpna 2013 důvěru Poslanecké sněmovny, udržoval ve funkci až do 29. ledna 2014 tím, že nejmenoval dalšího předsedu vlády, ačkoliv byl po volbách do Poslanecké sněmovny od listopadu 2013 konfrontován s tím, že v Poslanecké sněmovně je ustálena většina, která může a chce sestavit a podpořit vládu, která by měla její podporu. Prezident republiky tak na dobu delší než sedm měsíců vyvolal čistě prezidentský systém exekutivního vládnutí.
- B.** Prezident republiky bezprostředně po volbách do Poslanecké sněmovny konaných ve dnech 25-26. října 2013 usiloval prostřednictvím neveřejných a utajených jednání o to, aby se nominantem vítězné politické strany na předsedu vlády nestal její předseda Bohuslav Sobotka, ale jiná osoba, která by byla pro prezidenta republiky přijatelnější. Současně takto usiloval o zásadní změnu vnitřních poměrů ve vítězné politické straně. Poté zatížil proces jmenování vlády nepřiměřenými průtahy, které vedly k tomu, že vláda, jež měla od samého počátku ustálenou většinu v Poslanecké sněmovně, byla jmenována až 95 dní po volbách, tedy 29. ledna 2014. Prezident republiky tak hrubým způsobem zasáhl do principu, že politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy, dle čl. 5 Ústavy, a do principu, že politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním, dle čl. 6 Ústavy.
- C.** Prezident republiky v období nejméně od 4. května 2017 do 9. května 2017 opakovaně deklaroval záměr vyhodnotit veřejně avizovanou demisi předsedy vlády tak, že její důsledky vztáhne pouze na jejího předsedu, do kteréžto funkce poté jmenuje jiného předsedu vlády s předpokládaným zachováním mandátu vlády jako celku. Prezident republiky poté odepřel vyhovět návrhu předsedy vlády na odvolání ministra financí Andreje Babiše ze dne 5. května 2017. Prezident republiky tak otevřeně deklaroval vůli nerespektovat ústavní pořádek a poté otevřeně odepřel naplnit svou ústavní povinnost odvolat na návrh předsedy vlády jejího člena.
- D.** Prezident republiky poté, co jí jmenovaná vláda Andreje Babiše nezískala dne 16. ledna 2018 důvěru Poslanecké sněmovny a následně dne 17. ledna 2018 podala demisi, otálel se jmenováním předsedy další vlády do 6. června 2018 a dalších členů vlády až do 27. června 2018. Prezident tak prodlužováním vládnutí vlády v demisi, aniž by hledal politické řešení, které by odstranilo překážku nezískání důvěry této vládě, vytvořil situaci, kdy vláda bez důvěry fakticky vládla bez jakékoliv odpovědnosti Poslanecké sněmovně více než pět měsíců od okamžiku, kdy bylo postaveno najisto, že tuto důvěru nedostala. Prezident republiky tak na dobu více než pěti měsíců vyvolal čistě prezidentský systém exekutivního vládnutí.

- E.** Prezident republiky odepřel jmenovat ministrem zahraničních věcí Miroslava Pocheho poté co mu předseda vlády Andrej Babiš dne 25. června 2018 jeho jmenování navrhl, ačkoliv ostatní členy vlády dne 27. června 2018 jmenoval, přičemž odepření vyhovět návrhu předsedy vlády otevřeně deklaroval a veřejnosti představoval jako správné. Prezident republiky tím porušil svou povinnost jmenovat člena vlády na návrh předsedy vlády.
- F.** Prezident republiky vyvíjel dne 29. května 2018 neprocesní a neformální tlak na předsedu Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxu s cílem ovlivnit rozhodnutí tohoto soudu v konkrétní věci vedené pod sp. zn. 1 As 170/2018, jíž byl účastníkem, přičemž mu neformálně nabízel, že pokud mu vyhoví, stane se předsedou Ústavního soudu. Prezident republiky tak zásadním způsobem usiloval o ohrožení ústavního principu nezávislosti soudní moci.
- G.** Prezident republiky odepřel bez zbytečného odkladu vyhovět návrhu předsedy vlády Andreje Babiše na odvolání ministra kultury Antonína Staňka ze dne 31. května 2019, přičemž po uplynutí doby téměř čtyř týdnů nekonání oznámil dne 27. června 2019 podmínky, za kterých je ochoten, v časovém horizontu potenciálně až několika měsíců, návrhu vyhovět. Současně s těmito podmínkami jasně veřejně deklaroval svůj úmysl dosáhnout zpětvzetí návrhu ze strany předsedy vlády a tímto jednáním tedy otevřeně odepřel naplnit svou ústavní povinnost odvolat na návrh předsedy vlády jejího člena. Zároveň, jednak v důsledku svého odmítnutí odvolat Antonína Staňka a jednak ze samostatně formulovaných a na původním neodvolání zcela nezávislých důvodů, odepřel tímto jednáním prezident republiky jmenovat ministrem kultury Michala Šmardu, který mu byl předsedou vlády dne 31. května 2019 navržen ke jmenování, přičemž vyjádřil přesvědčení, že nominant nikdy ministrem nebude. Prezident republiky tak porušil také svou povinnost jmenovat člena vlády na návrh předsedy vlády. K datu uzavření této žaloby (8. července 2019) prezident republiky nadále odmítal splnit své Ústavou dané povinnosti a tento stav tak trval již 38 dní.
- H.** Prezident republiky v průběhu výkonu svého mandátu tím, že dokonal tyto dílčí skutky, které jsou v rozporu s právem České republiky:
- a)** ústavně žalovaný pozval na státní návštěvu do České republiky předsedu Evropské komise Josého Manuela Barrosa konanou dne 3. dubna 2013, aniž by tento krok jakkoliv konzultoval s Ministerstvem zahraničních věcí, popřípadě tomuto ministerstvu jakkoliv umožnil účast na tomto aktu, čímž porušil pravidlo, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 6 stanoví, že Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce a plní úkoly při zabezpečování styků s orgány cizích států v České republice a v zahraničí, přičemž role prezidenta republiky je dle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy stát při této činnosti pouze navenek zastupovat a nikoliv řídit;

- b) snažil se vymoci si v květnu 2013 na vládě, která jeho návrhy odmítala, nominaci a schválení vedoucích zastupitelských úřadů Livie Klausové ve Slovenské republice a Vladimíra Remka v Ruské federaci, přičemž za účelem vyvinutí tlaku na vládu odmítal plnit svoji ústavní pravomoc a povinnost stanovenou čl. 63 odst. 1 písm. e) Ústavy, podle kterého prezident republiky pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí a systematicky odmítal na návrhy vlády Petra Nečase, která v úřadu skončila dne 10. července 2013, pověřovat ostatní vedoucí diplomatických misí, kterýžto přístup se rozhodl změnit a pokračovat v řádném výkonu svých povinností až dne 25. července 2013, kdy po jmenování nové vlády Jiřího Rusnoka, která souhlasila s jeho návrhy na vedoucí zastupitelských misí ve Slovenské republice a v Ruské federaci, pověřil nové vedoucí zastupitelských misí v zahraničí, které za výkonu funkce předchozí vlády na její návrh pověřit odmítal, přičemž proces jejich pověřování je soustavnou ústavní praxí, kterou později zakotvil v právním řádu na zákonné úrovni zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě, ustálen tak, že prezident republiky tak činí na návrh vlády jako vrcholného orgánu výkonné moci dle čl. 67 odst. 1 Ústavy, kdy nejprve je budoucí vedoucí zastupitelského úřadu navržen vládě ministrem zahraničních věcí jakožto ministrem pověřeným řízením Ministerstva zahraničních věcí podle čl. 68 odst. 2 Ústavy, jehož působnost je dále na základě čl. 79 odst. 1 a odst. 2 Ústavy stanovena kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb. v jeho ustanovení § 6 tak, že se jedná o ústřední orgán státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, který zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce, koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v oblasti zahraničních vztahů, řídí zastupitelské úřady v zahraničí a zajišťuje přípravu pracovníků pro výkon zahraničních služeb, a následně, po schválení ministrem zahraničních věcí předloženého návrhu vládou, je tento návrh předložen ke schválení prezidentu republiky, který nového velvyslance coby vedoucího zastupitelské mise České republiky v zahraničí pověřuje, přičemž jeho role v procesu není z výše uvedených důvodů ze své povahy iniciační, o čemž dále svědčí skutečnost, že dle čl. 63 odst. 3 Ústavy vyžaduje takové rozhodnutí prezidenta republiky ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády a podle čl. 63 odst. 4 Ústavy se jedná v takovém případě o odpovědnost vlády, tedy si prezident republiky tímto přístupem snažil osvojit pravomoci vlády a rozšířit své pravomoci nad rámec stanovený Ústavou, který mu sice umožňuje návrh vlády v jednotlivých a odůvodněných případech odmítnout, nikoliv však takto systematicky blokovat činnost státu pro posílení vlastní pozice;
- c) ve svém vyjádření na oficiálním profilu na Facebooku ze dne 24. září 2013 stanovil podmínku pro podnikatele, kteří si přejí jej doprovázet na zahraničních cestách jako součást tzv. podnikatelských misí v rámci ekonomické diplomacie, aby, pokud budou mít zájem o pomoc v prosazování svých hospodářských zájmů v zahraničí od prezidenta republiky coby osoby zastupující stát navenek dle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy, nejprve zaslali příspěvek do jím založeného Nadačního fondu Prezidenta republiky pro splácení státního dluhu, přičemž neváhal sám tento přístup označit za vydírání, tuto informaci dále potvrdila tehdejší tisková mluvčí Kanceláře prezidenta republiky Hana Burianová, která k tomu uvedla, že se jedná pouze o jeden návrh, který bude prezident republiky podnikatelské sféře předkládat a nepůjde o hlavní podmínku pro účast v rámci podnikatelských misí, za zásadní označila skutečnou možnost podnikatelů uzavřít zahraniční zakázky a jejich míru prosperity – tuto informaci později ve svém vydání ze dne 24. listopadu 2016 rozporovala MF DNES, která vydala rozsáhlou analýzu, podle které je významná část účastníků podnikatelských misí při

zahraničních cestách prezidenta republiky zároveň dárci Strany práv občanů, která v období od 22. února 2010 do 10. dubna 2014 a následně znovu od 23. dubna 2018 do současnosti nesla název Strana práv občanů ZEMANOVCI, a jejímž předsedou byl v období od 6. března 2010 do 29. května 2010 současný prezident republiky Ing. Miloš Zeman, který je zároveň od 13. listopadu 2010 čestným předsedou této politické strany, dále je podle této analýzy významná část účastníků podnikatelských misí zároveň dárci na volební kampaň Miloše Zemana v prezidentských volbách a dárci uvedeného Nadačního fondu Prezidenta republiky, což je ze strany prezidenta republiky zneužitím pravomocí vyplývajících z Ústavy a realizací vlastní ekonomické diplomacie nezávislé na koordinaci Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu, jde tak o porušení pravidla, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 6 stanoví, že Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci koordinuje vnější ekonomické vztahy a dále zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům a koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v oblasti zahraničních vztahů na jim svěřených úsecích státní správy a zajišťuje ochranu práv a zájmů České republiky a jejích občanů v zahraničí, a který dále ve svém § 13 stanoví, že Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy České republiky pro zahraničně ekonomickou politiku a koordinuje zahraničně obchodní politiku České republiky ve vztahu k jednotlivým státům;

- d) dne 5. prosince 2013 v rozhovoru pro ČTK na téma vzniku nové vlády v čele s předsedou vlády Bohuslavem Sobotkou prezentoval výklad Ústavy, kterým se jako prezident republiky bude při jmenování jednotlivých členů vlády řídit, podle kterého může návrh předsedy vlády na jmenování člena vlády odmítnout, přičemž omezení role prezidenta republiky podle Ústavy spatřuje pouze v tom, že ten není oprávněn předložit vlastní návrh na jmenování člena vlády, tedy je třeba na konkrétní osobě člena vlády nalézt shodu mezi předsedou vlády a prezidentem republiky, kteří v tomto procesu vystupují jako rovnocenní partneři, a zároveň při prezentaci svého výkladu pravomocí prezidenta republiky odmítl názor, že by tak k návrhu předsedy vlády mohl přistoupit pouze v závažných a odůvodněných případech, čímž vyjádřil odhodlání porušit pravidlo vyplývající z ustáleného výkladu ustanovení čl. 68 odst. 2 Ústavy, podle kterého je prezident republiky vázán návrhy předsedy vlády na jmenování ostatních členů vlády a na jejich pověření řízením ministerstev nebo jiných úřadů, přičemž současně veřejně vyjadřoval pochyby o konkrétních kandidátech na členy vlády, nebo se o konkrétních osobách na základě jejich vzájemných vztahů s prezidentem republiky veřejně spekulovalo, že by návrh na jejich jmenování mohl odmítnout, a o závažnosti a dopadu těchto výroků svědčí též opakovaná vystoupení tehdy pověřeného sestavením vlády a budoucího předsedy vlády Bohuslava Sobotky, ve kterých opakoval své přesvědčení, že prezident republiky na jeho návrh, pokud k tomu nemá skutečně závažné důvody, musí členy vlády jmenovat, a dokonce uvedl, že v případě odmítnutí prezidenta republiky vyhovět jeho návrhům je připraven vést s prezidentem republiky kompetenční spor před Ústavním soudem dle § 120 an. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, prezident republiky přesto, jak vyplývá ze skutku uvedeného v písm. F této žaloby, na svém výkladu Ústavy setrval nadále i ve svém druhém funkčním období;

- e) dne 30. října 2014 v rozhovoru pro čínskou státní televizi CCTV během státní návštěvy Čínské lidové republiky sdělil, že jeho ambicí není poučovat o lidských právech, ale učit se, jak urychlit ekonomický růst nebo stabilizovat společnost, čímž navázal na své dřívější výroky z 6. března 2014, ve kterých uvedl, že by politika ochrany lidských práv vůči ostatním státům neměla ohrožovat možnosti ekonomické spolupráce a investic v zahraničí, na což tehdy reagoval předseda vlády Bohuslav Sobotka se slovy, že se nejedná o volbu mezi možností exportu, nebo lidských práv, ale je třeba se v zahraniční politice České republiky snažit o obojí, na což navázal také po říjnových výročích prezidenta republiky nejprve ve svém rozhovoru pro deník Právo dne 15. listopadu 2014, kdy v reakci na dotaz, zda se vláda vzdaluje od někdejšího pojetí své zahraniční politiky, uvedl, že koaliční vláda pod jeho vedením klade důraz na otázku dodržování lidských práv a prioritou vlády je, aby byla Česká republika vnímána jako spolehlivý a čitelný partner, následně pak při své státní návštěvě Spojených států amerických při příležitosti odhalení busty někdejšího prezidenta republiky Václava Havla k výročí 25 let od pádu tzv. železné opony dne 19. listopadu 2014, kdy uvedl, že prosazovat demokracii a ochranu lidských práv je pro Českou republiku vzhledem k jejím historickým zkušenostem povinností a tlak na dodržování lidských práv zůstává součástí zahraniční politiky České republiky i vůči Čínské lidové republice, po svém projevu při slavnostním ceremoniálu odhalení busty pak také před novináři dodal, že je v tomto ohledu třeba respektovat oficiální politiku vlády, o konzistenci tohoto pojetí oficiální zahraniční politiky České republiky ze strany předsedy vlády svědčí také jeho pozdější rozhovor pro Hospodářské noviny ze dne 4. dubna 2016, kdy se vyjádřil k otázce lidských práv v mezinárodních vztazích mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou, přičemž trval na přístupu, že je třeba vést dialog o otázce ochrany lidských práv, jelikož se v případě podpory lidských práv jedná o dlouhodobé téma zahraniční politiky České republiky, prezident republiky tak svým přístupem a zastupováním státu navenek porušil pravidlo, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 6 stanoví, že Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce a plní úkoly při zabezpečování styků s orgány cizích států v České republice a v zahraničí, tedy že je to vláda, která stanoví oficiální zahraniční politiku České republiky a její koncepci, přičemž role prezidenta republiky je dle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy stát při této činnosti pouze navenek zastupovat a nikoliv řídit;
- f) dne 10. února 2016 při diskuzi s občany prezident republiky potvrdil na základě dotazu informace, které dne 7. února 2016 přinesl týdeník Respekt, podle nichž za dvě občanky České republiky unesené 13. března 2013 v Pákistánu, Antonii Chrásteckou a Hanu Humpálovou, které se 28. března 2015 navrátily zpět do České republiky, zaplatila Česká republika výkupné ve výši 6 milionů dolarů, přičemž částku 145 milionů korun českých, na kterou dotaz zazněl, ještě opravil na částku 150 milionů korun českých, v závislosti na kurzu, a to ačkoliv ministr vnitra Milan Chovanec již 28. března 2015 uvedl, že Česká republika nevyjednává s teroristy a neplatí výkupné a v tomto přístupu a vyjadřování zůstávali představitelé vlády konzistentní také po uveřejnění informací v týdeníku Respekt, kdy nejprve 7. února 2016 předseda vlády Bohuslav Sobotka prostřednictvím tiskového mluvčího vlády vzkázal, že uveřejněné

informace nebude nijak komentovat a následně 9. února 2016 v Poslanecké sněmovně uvedl, že nelze tvrdit, že je něco pravda jen proto, že to vyjde v novinách, což bylo v souladu s vyjádřením místopředsedy vlády Pavla Bělobrádka z téhož dne, který uvedl, že informace týdeníku Respekt není správná a její uveřejnění neznamená, že se jedná o pravdu, prezident republiky tak jednal v přímém rozporu se soustavným přístupem vlády se k podobným otázkám týkajícím se bezpečnosti státu a jeho občanů nevyjadřovat, čímž porušil pravidlo obsažené v čl. 67 odst. 1 Ústavy, podle kterého je vláda vrcholným orgánem výkonné moci, tedy je rozhodování o obdobných otázkách její odpovědností, což prezident republiky musí respektovat, a zároveň tímto vyzrazením citlivých a ze strany členů vlády z bezpečnostních důvodů utajovaných informací ohrozil do budoucna bezpečnost občanů České republiky a jednal tak přímo v rozporu s chráněnými zájmy dle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, který stanoví, že ochrana životů a zdraví je základní povinností státu, přičemž dle čl. 54 odst. 1 Ústavy je prezident republiky hlavou státu a jako takový by tedy neměl jednat v rozporu s těmito základními povinnostmi, čímž zároveň porušil slib prezidenta republiky dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, podle kterého má zastávat svůj úřad v zájmu všeho lidu, o čemž svědčí též skutečnost, že předseda vlády Bohuslav Sobotka a místopředseda vlády Pavel Bělobrádek v návaznosti na veřejné vystoupení prezidenta republiky nadále odmítali informace potvrdit a toto jeho vystoupení kritizovali jako nezodpovědné, jelikož k otázkám národní bezpečnosti není vhodné se tímto způsobem veřejně vyjadřovat a prozrazovat postup státu při jejich řešení;

- g) v rozhovoru pro Český rozhlas Plus dne 11. ledna 2017 veřejně jako příklad utajovaných informací zpravodajských služeb uvedl, že právě přečetl čtyři „šifry“ zpravodajských služeb a podle jedné z nich se na území České republiky nachází osoba původem z oblasti Magrebu, což dále rozvedl na území Marockého království, Tuniské republiky, Alžírské demokratické a lidové republiky nebo Státu Libye, která je důvodně podezřelá ze spolupráce s islámskými teroristickými organizacemi, zároveň uvedl, že nesmí uvést jméno této osoby a poskytnutá informace je natolik neurčitá, že jejím zveřejněním neohrožuje nikoho, kromě zmiňovaného muže, k čemuž dodal, že jeho ohrožení by si přál, přičemž tuto informaci zveřejnil v době, kdy byla krátce předtím na území České republiky zrušena přísná bezpečnostní opatření zavedená po předchozím teroristickém útoku v Berlíně a v Hlavním městě Praze tato opatření stále ještě platila, tedy tato informace měla skutečný potenciál vzbudit mezi veřejností obavy o jejich životy, zdraví a bezpečnost, a zároveň představovala bezpečnostní riziko, kdy této možné důvodně podezřelé osobě vyzradil, že jsou si její přítomnosti vědomy zpravodajské služby, čímž ohrozil jejich případné operace, těchto reálných rizik si byli vědomi také příslušní členové vlády, kdy předseda vlády Bohuslav Sobotka v reakci na výroky prezidenta republiky uklidňoval veřejnost, ministr vnitra Milan Chovanec odmítl informaci potvrdit či vyloučit, k čemuž uvedl, že pokud existuje, bude v režimu utajení, ale že neví, z čeho prezident republiky vychází a zároveň veřejnost ujistil, že bezpečnostní složky pracují a neexistuje žádná informace, která by nasvědčovala zvýšenému riziku teroristického útoku na území České republiky a ministr obrany Martin Stropnický k tomu uvedl, že neví o zprávě, která by se tohoto tématu týkala a vzešla od Vojenského zpravodajství, které je dle § 3 písm. c) zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky součástí Ministerstva obrany a jehož ředitel je dle § 4 odst. 4 téhož zákona z výkonu své funkce odpovědný právě ministru obrany, prezident republiky tak zneužil svých pravomocí a oprávnění plynoucích z čl. 63 odst. 2 Ústavy spolu s ustanoveními § 8 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 153/1994 Sb.,

o zpravodajských službách České republiky, podle kterých zpravodajské služby podávají prezidentu republiky zprávy o své činnosti a informace o svých zjištěních a z čl. 63 odst. 2 Ústavy spolu s ustanovením § 58 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, podle kterého je prezident republiky osobou, která má zvláštní přístup k utajovaným informacím ve všech stupních utajení ze zákona, čímž se v případě pravdivosti zveřejněné informace dopustil porušení své povinnosti zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích a neumožnit k nim přístup neoprávněným osobám dle ustanovení § 65 odst. 2 zákona č. 412/2005 Sb. a naplnil tak skutkovou podstatu trestného činu ohrožení utajované informace dle § 317 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, a v případě, že tato informace nebyla pravdivá, trestného činu šíření poplašné zprávy dle § 357 trestního zákoníku, a to z důvodu úmyslného způsobení nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva;

- h)** dne 21. července 2017 zaslal předsedovi Senátu Parlamentu České republiky návrh kandidáta Karla Srpa na uvolněné místo člena Rady Ústavu pro studium totalitních režimů Č.j.: KPR 4195/2017, tedy dle § 7 odst. 1 zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, na člena nejvyššího orgánu Ústavu pro studium totalitních režimů, který byl téhož dne v Senátu Parlamentu České republiky přijat, podle kterého navržený kandidát splňoval podmínky pro jmenování z hlediska zákona č. 181/2007 Sb., přičemž na své následné schůzi Volební komise Senátu Parlamentu České republiky po ověření, zda kandidát splňuje podmínky volitelnosti stanovené zákonem, konstatovala svým 15. usnesením ze 7. schůze v 11. funkčním období konané dne 8. srpna 2017, že navržený kandidát nespĺňuje podmínku spolehlivosti uvedenou v § 19 odst. 1 příslušného zákona a z tohoto důvodu nemůže být do uvedené funkce volen, k čemuž předseda Volební komise Luděk Jeništa pro vysvětlení uvedl, že Karel Srp byl v období od února 1948 do února 1990 členem Komunistické strany Československa, přičemž v ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. 181/2007 Sb. je stanovena podmínka, že členem Rady Ústavu pro studium totalitních režimů může být zvolena pouze spolehlivá a bezúhonná osoba a spolehlivou osobou se podle ustanovení § 19 zákona č. 181/2007 Sb. rozumí právě taková osoba, která v tomto vymezeném období nebyla členem nebo kandidátem Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska, na základě čehož následně Senát Parlamentu České republiky svým 271. usnesením z 9. schůze v 11. funkčním období konané dne 16. srpna 2017 vzal usnesení Volební komise na vědomí a o kandidátovi samotném z důvodu nesplnění podmínek jeho volitelnosti nehlasoval, předseda Volební komise Luděk Jeništa dále také upozornil na skutečnost, že prezident republiky přesto kandidáta navrhl a v zaslaném návrhu uvedl, že navrhovaný kandidát splňuje podmínky pro jmenování z hlediska zákona č. 181/2007 Sb., přičemž je třeba předpokládat, že si prezident republiky byl vědom podmínek stanovených zákonem pro výkon své pravomoci, čímž tedy jednal v rozporu se zákonem a nesplnil řádně svoji povinnost vyplývající z jeho pravomoci dle čl. 63 odst. 2 Ústavy a ustanovení § 7 odst. 2 a 3 zákona č. 181/2007 Sb., podle kterýchžto ustanovení předkládá prezident republiky Senátu Parlamentu České republiky návrhy kandidátů, ze kterých Senát Parlamentu České republiky následně zvolí jednoho ze sedmi členů Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, přičemž prezident republiky odmítal plnit tuto svoji povinnost po navržení Karla Srpa také nadále a nenavrhl Senátu Parlamentu České republiky žádné další kandidáty na pozici člena Rady Ústavu pro studium totalitních režimů neobsazenou ode dne 20. ledna 2017, kdy zemřela Naděžda Kavalírová, čímž vzhledem k nízkému počtu členů Rady

a podmínce stanovené v ustanovení § 8 zákona č. 181/2007 Sb., podle které je k platnosti usnesení Rady třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů, ohrozil možnost fungování tohoto orgánu, Senát Parlamentu České republiky následně na základě setrvalého přístupu ze strany prezidenta republiky přijal 114. usnesení z 6. schůze ve 12. funkčním období konané dne 27. února 2019, kterým vyzval prezidenta republiky, aby mu předložil návrh kandidáta na člena Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, který bude zároveň splňovat veškeré zákonem stanovené podmínky pro danou funkci, jelikož od předložení posledního návrhu kandidáta, o němž však nemohlo být hlasováno z důvodu nesplnění podmínek spolehlivosti a bezúhonnosti, uplynul již více než rok a půl, a tedy aby prezident republiky dbal nejen svých pravomocí, ale zároveň také povinností, které mu ukládá právní řád České republiky;

- i) dlouhodobě a soustavně zastupuje Českou republiku navenek v rozporu s oficiální zahraniční politikou vlád České republiky a ve veřejných vystoupeních a v rámci diplomatických styků s představiteli cizích států a mezinárodního společenství vyjadřuje svá od postoje vlády odlišná stanoviska, čímž především v otázce působení Ruské federace na území Ukrajiny, otázce anexe Krymského poloostrova ze strany Ruské federace a otázky ekonomických sankcí a postupu ze strany Evropské unie a NATO proti Ruské federaci realizuje vlastní zahraniční politiku bez koordinace s vládou či jejího souhlasu, jejíž členové i vláda jako celek jsou následně nuceni se vůči stanoviskům prezidenta republiky vymezovat a tato dvojí zahraniční politika nejvyšších ústavních činitelů tak poškozují reputaci České republiky v zahraničí, ohrožuje její důvěryhodnost v očích představitelů cizích států a poskytuje podporu a legitimizaci pro zahraničněpolitické jednání Ruské federace v rozporu s normami mezinárodního práva veřejného, čehož se prezident republiky dopustil především v případě svého vystoupení dne 4. září 2014 na summitu NATO, kdy požadoval jasné důkazy o vojenské přítomnosti Ruské federace a podpoře pro tamní separatisty při bojích na východě Ukrajiny, přičemž ostatní představitelé NATO a členských států, a také ministr zahraničních věcí České republiky Lubomír Zaorálek, byli o přítomnosti Ruské federace v tomto konfliktu na základě důkazů přesvědčeni, což také dávali veřejně najevo, zatímco Ruská federace ji v té době stále popírala, dále při svém rozhovoru pro ruskou státní televizní stanici První kanál, který byl odvysílán dne 17. listopadu 2014, kdy odsoudil ekonomické sankce uvalené Evropskou unií vůči Ruské federaci, kterými podle něj ztrácejí obě strany, a konflikt na východě Ukrajiny označil za občanskou válku, na základě čehož si Ministerstvo zahraničních věcí Ukrajiny následně předvolalo velvyslance České republiky v Kyjevě, kdy, jak následně v rozhovoru pro Českou televizi upřesnil dne 22. listopadu 2014 ministr zahraničních věcí Ukrajiny Pavlo Klimkin, bylo velvyslanci sděleno znepokojení nad některými nedávnými výroky prezidenta České republiky, například v otázce Krymu, jelikož podobná prohlášení neodpovídají duchu tradičně přátelských ukrajinsko-českých vztahů, dne 20. listopadu 2014 se k veřejným vystoupením prezidenta republiky vyjádřil také premiér Bohuslav Sobotka, který oznámil, že se chce s prezidentem republiky sejít kvůli jeho kontroverzním výroky a postojům a k tématu konzultací jeho budoucích veřejných vystoupení, aby se Česká republika, především v rámci Evropské unie a NATO, vyjadřovala jednotně a srozumitelně z hlediska postojů a dalšího postupu, dále v případě své státní návštěvy Republiky Kazachstán dne 25. listopadu 2014, kdy prohlásil, že pokud jde o Ukrajinu, zastává neměnný názor, že by mělo dojít k její neutralitě a k její takzvané finlandizaci, také uvedl, že souhlasí s názorem, podle kterého by Ukrajina neměla vstupovat do NATO, na což zareagoval ministr

zahraničních věcí Lubomír Zaorálek s tím, že je nevhodné dávat Ukrajině doporučení, jakou budoucnost by si měla zvolit, místopředseda vlády a ministr financí Andrej Babiš k tomu uvedl, že nesouhlasí s tím, že by zahraniční politika Ukrajiny měla být řízena odjinud než z Ukrajiny, která by si měla sama rozhodovat o svých záležitostech, také potvrdil dřívější informace o plánované schůzce předsedy vlády Bohuslava Sobotky s prezidentem republiky ohledně zahraniční politiky státu, jelikož vláda je nositelem a tvůrcem oficiální zahraniční politiky České republiky a vyjádření prezidenta republiky jsou s postoji vlády v poslední době v rozporu, a dále pak vystoupení prezidenta republiky před Parlamentním shromážděním Rady Evropy dne 10. října 2017, během něhož opětovně kritizoval ekonomické sankce proti Ruské federaci, anexi Krymského poloostrova označil za hotovou věc a vyjádřil přesvědčení, že vzájemný dialog mezi Ruskou federací a Ukrajinou by mohl vést k finanční či materiální kompenzaci za ztrátu poloostrova, za což si vysloužil kritiku ukrajinských představitelů i vlády České republiky, kdy předseda vlády Bohuslav Sobotka uvedl, že prezident republiky neměl k projevu mandát vlády a jeho výroky jsou v přímém rozporu s oficiální zahraniční politikou České republiky, která hájí respektování mezinárodního práva, ve shodném smyslu se vyjádřil také ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek a celou záležitost projednala vláda a postoje prezidenta republiky odmítla, k jednání prezidenta republiky v této oblasti přijal také Senát Parlamentu České republiky dvě usnesení, jako první 357. usnesení z 19. schůze v 10. funkčním období konané dne 3. března 2016, kterým Senát Parlamentu České republiky prezidentu republiky připomněl, že jeho činy a výroky jsou České republice přičitatelné, přestože ústavně vrcholným orgánem výkonné moci je vláda, prezident republiky by proto měl být ve svých vyjádřeních natolik zdrženlivý, aby nemohla vzniknout žádná pochybnost ohledně ohrožení spojeneckých závazků České republiky a její ústavně deklarované hodnotové orientace, jako druhé 301. usnesení z 10. schůze z 11. funkčním období konané dne 12. října 2017, ve kterém Senát Parlamentu České republiky přijal stanovisko k projevu prezidenta republiky k Parlamentnímu shromáždění Rady Evropy, a ve kterém konstatoval svůj nesouhlas s výroky, které jsou v rozporu se zahraniční politikou České republiky, a které legitimizují agresi v rozporu s mezinárodním právem, dále připomněl své dřívější usnesení, kterým konstatoval, že Krymský poloostrov je nadále součástí Ukrajiny a jeho oddělení od ní je výsledkem agrese Ruské federace, která nemá oporu v mezinárodním právu, a na závěr vyzval prezidenta republiky, aby respektoval zahraniční politiku České republiky a zásady mezinárodního práva, prezident republiky tak svým zastupováním státu navenek dlouhodobě a soustavně porušoval pravidlo, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 6 stanoví, že Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce a plní úkoly při zabezpečování styků s orgány cizích států v České republice a v zahraničí, tedy že je to vláda, která stanoví oficiální zahraniční politiku České republiky a její koncepci, přičemž role prezidenta republiky je dle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy stát při této činnosti pouze navenek zastupovat a nikoliv řídit, přičemž při svém zastupování státu navenek se jednání prezidenta republiky rovněž dostalo do rozporu s čl. 1 odst. 2 Ústavy, jehož smyslem je ochrana norem mezinárodního práva ze strany orgánů státu, o kontinuitě v názorech a jejich veřejném zastávání též ve druhém funkčním období prezidenta republiky svědčí rozhovor poskytnutý ruské televizní stanici NTV, který byl zveřejněn dne 9. prosince 2018, a ve kterém

se prezident republiky opětovně vyjádřil pro zrušení ekonomických sankcí proti Ruské federaci, a o pokračujícím rozporu se zahraniční politikou vlády svědčí následné jednomyslné rozhodnutí o prodloužení ekonomických sankcí Evropskou radou ze dne 13. prosince 2018, jejíž schůze se za Českou republiku účastnil předseda vlády Andrej Babiš;

- j) dne 9. listopadu 2017 se veřejně vyjádřil k doporučením ze dne 6. listopadu 2017 plynoucím z univerzálního periodického přezkumu stavu lidských práv, mechanismu v rámci Rady OSN pro lidská práva, podle kterých se Česká republika měla zaměřit mimo jiné na lepší integraci romské menšiny do společnosti, přičemž v reakci na tato doporučení prezident republiky uvedl, že pokud jde o Romy, nemá podle jeho názoru smysl, aby existovala jejich pozitivní diskriminace, jelikož i ta je stále diskriminací, a dále uvedl, že mezi tzv. nepřizpůsobivými v České republice je 90 procent Romů, na následnou vlnu nesouhlasných reakcí reagoval znovu dne 5. října 2018, přičemž na svém původním stanovisku setrval a vyjádřil tak názorovou kontinuitu i ve svém druhém funkčním období, čímž se prezident republiky dopustil jako hlava státu dle čl. 54 odst. 1 Ústavy, volená všemi občany České republiky dle čl. 56 odst. 6 Ústavy, porušení principu rovnosti všech lidí dle čl. 1 Listiny základních práv a svobod ve vztahu k občanům České republiky, které má zastupovat, a to ačkoliv složil slib dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, kterým se zavázal na svoji čest zastávat úřad prezidenta republiky v zájmu všeho lidu, tedy všech občanů České republiky bez rozdílu, přičemž dle čl. 24 Listiny základních práv a svobod nesmí být příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nikomu na újmu;
- k) osobně zasahoval a snažil se ovlivnit proces vydání občana Ruské federace Jevgenije Nikulina, který byl na základě zatykače Spojených států amerických zadržen dne 5. října 2016 v České republice a následně držen ve vazbě, ve prospěch jeho vydání do Ruské federace, přičemž Spojené státy americké o vydání Nikulina požádaly dne 16. listopadu 2016 a Ruská federace v ten samý den, Městský soud v Praze následně dne 30. května 2017 rozhodl usnesením o přípustnosti vydání Jevgenije Nikulina podle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, do Spojených států amerických i Ruské federace, ten se následně prostřednictvím svého právního zástupce snažil soudní rozhodnutí o možnosti svého vydání do zahraničí zvrátit, přičemž Ústavní soud dne 27. března 2018 potvrdil svým usnesením sp. zn. IV. ÚS 530/18, kterým odmítl jako zjevně neopodstatněnou ústavní stížnost Nikulina proti usnesení Městského soudu v Praze a následnému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. listopadu 2017, možnost jeho vydání do Spojených států amerických i do Ruské federace, na základě čehož ministr spravedlnosti Robert Pelikán využil své pravomoci rozhodnout o tom, zda a do kterého státu Nikulina vydá, a rozhodl o jeho vydání do Spojených států amerických, přičemž toto rozhodnutí bylo následně v noci na 30. března 2018 realizováno, je také nutno uvést, že Jevgenij Nikulin podal dne 6. prosince 2017 žádost o mezinárodní ochranu odůvodněnou obavou z vydání k trestnímu stíhání do Spojených států amerických, tu následně Ministerstvo vnitra zamítlo svým rozhodnutím ze dne 12. ledna 2018 jako zjevně nedůvodnou, proti čemuž Nikulin brojil žalobou, kterou svým rozsudkem ze dne 16. března 2018 č. j. 2 Az 6/2018 – 44 Městský soud v Praze zamítl, což následně Nikulin napadl kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud odmítl rozsudkem sp. zn. 2 Azs 114/2018 ze dne 3. května 2018, tedy až po uskutečnění Nikulinova vydání, ke svému rozhodnutí ministr spravedlnosti následně jako odůvodnění uvedl, že Spojené státy americké aktivně usilovaly o Nikulinovo zadržení a naproti tomu Ruská federace se ozvala až,

když Nikulin již zadržen byl, podle ministra spravedlnosti šlo navíc o poměrně bagatelní a starý trestný čin, u kterého by bylo otázkou, zda není podle právního řádu České republiky již promlčený, přičemž předtím již 23. února ministr spravedlnosti potvrdil serveru Aktuálně.cz, že se s ním prezident republiky dvakrát sešel s žádostí, aby Nikulina nevydával do Spojených států amerických, ale do Ruské federace, následně ministra spravedlnosti navštívil také vedoucí Kanceláře prezidenta republiky Vratislav Mynář, kterého dle ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, jmenuje a odvolává prezident republiky, tedy je na jeho jednání v záležitostech týkajících se zájmů prezidenta republiky třeba hledět tak, že pokud prezident republiky z něj nevyvodí jeho osobní odpovědnost, je za něj sám odpovědný, tuto schůzku ministr spravedlnosti rovněž potvrdil a potvrdil ji též vedoucí Kanceláře prezidenta republiky, který k tomu uvedl, že předal ministru spravedlnosti dopis od matky Nikulina, Vratislav Mynář se také v polovině ledna 2018 sešel s právním zástupcem Jevgenije Nikulina, dle svých slov z osobních důvodů, ale přiznal, že o Nikulinovi též hovořili, což rovněž svědčí o snahách prezidenta republiky do Nikulina vydání zasahovat a ovlivnit jej, to Robert Pelikán potvrdil znovu po skončení ve funkci ministra spravedlnosti v rozhovoru pro server Aktuálně.cz ze dne 28. ledna 2019, v němž zároveň uvedl, že ve spěchu a tajnosti jednal z důvodu obav, aby proces vydání nebyl „druhou stranou“ na poslední chvíli zmařen, prezident republiky během oficiální státní návštěvy Čínské lidové republiky dne 28. dubna 2019 označil Nikulinovo vydání do Spojených států amerických za „servilitu“, výše uvedeným zasahováním do vydání Jevgenije Nikulina tak prezident republiky porušil pravidlo, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 11 stanoví, že Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy České republiky pro soudy a státní zastupitelství, z této funkce plyne také pravomoc ministra spravedlnosti dle ustanovení § 97 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, na základě které vydání do cizího státu povoluje ministr spravedlnosti, který tak může učinit pouze po právní moci rozhodnutí, že takové vydání je přípustné a související pravomoc dle ustanovení § 102 odst. 1 a 2 zákona č. 104/2013 Sb., podle kterých v případě souběhu žádostí více cizích států o vydání rozhodne ministr spravedlnosti, kterému státu bude osoba vydána, přičemž ustanovením v odst. 2 jsou též stanovena kritéria, na základě kterých by ministr spravedlnosti v takových případech měl rozhodovat, a výkon právě této pravomoci se prezident republiky svým setrvalým a aktivním přístupem snažil mařit a kompromitovat tak pravomoc ministra spravedlnosti v souladu se zákonem stanovenými kritérii nezávisle rozhodnout, na této právní kvalifikaci jednání prezidenta republiky nic nemění ani náleze Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1924/18 ze dne 9. dubna 2019, kterým bylo zrušeno rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 29. března 2018 o vydání Jevgenije Nikulina z důvodu, že ministr spravedlnosti nesmí povolit vydání osoby do cizího státu podle § 97 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., probíhá-li řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, včetně navazujícího soudního přezkumu, ledaže by šlo již o opakovanou žádost, přičemž v případě vydání, jako se tomu stalo ve věci Jevgenije Nikulina, se jedná o porušení práva na soudní ochranu zakotveného v čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, nehledě na tento náleze Ústavního soudu totiž neměl prezident republiky pravomoc do výkonu pravomocí ministra spravedlnosti z výše uvedených důvodů jakkoliv ve prospěch Nikulina vydání do Ruské federace zasahovat, kasační stížnost na neudělení mezinárodní ochrany navíc Nejvyšší správní soud svým rozsudkem sp. zn. 2 Azs 114/2018 ze dne 3. května 2018 odmítl a náleze

Ústavního soudu se netýkal nemožnosti Nikulinova vydání do Spojených států amerických, nýbrž povinnosti ministra spravedlnosti vyčkat s rozhodnutím o vydání osoby do cizího státu až do okamžiku pravomocného rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany, a to včetně navazujícího soudního přezkumu, z důvodu nevratnosti realizace vydání dané osoby, přičemž tak rozhodl především *pro futuro* a pro vyjasnění, že procesní stav podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, není nepodstatný, a to z důvodu, aby se podobná situace již neopakovala, přičemž zároveň Ústavní soud svým nálezem konstatoval, že procesní postup vydávání osoby do cizího státu je zjevně neobvykle složitý z důvodu množství prostředků, kterými se dotčená osoba může svému vydání bránit, k čemuž sám uvedl, že se nabízí otázka, zda by procesní postup nemohl být zákonodárcem nějakým způsobem zjednodušen, ve věci zasahování do vydání Jevgenije Nikulina se dále rovněž usnesl svým 128. usnesením ze 13. schůze v 11. funkčním období konané dne 3. dubna 2018 Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky, který odsoudil zasahování prezidenta republiky a jeho spolupracovníků, za které je přímo odpovědný, do případu vyhoštění Jevgenije Nikulina a sdělil, že nepovažuje za přípustné, aby z důvodu obhajoby zájmů Ruské federace prezident České republiky a jeho okolí veřejně zpochybňovalo kroky a motivy vlády a zákonnost soudní soustavou potvrzeného procesu vydání do Spojených států amerických, které jsou blízkým spojencem České republiky, a jejichž vláda o vydání požádala a měla zákonný nárok, přičemž jednání prezidenta republiky a ovlivňování celého procesu vážně ohrožuje postavení České republiky v rámci jejích bezpečnostních struktur, důvěru v její právní stát a její politickou stabilitu a důvěryhodnost, výbor dále shledal, že případy v usnesení vymezenými vyvrcholil dlouhodobý trend, kdy prezident republiky obhajuje ekonomické a mocenské zájmy cizích států, ke kterým Česká republika nemá spojenecké vazby, přičemž v upřednostňování této vlastní agendy prezidenta republiky na úkor oficiální zahraniční politiky státu spatřuje riziko a proto vyzývá prezidenta republiky, aby se tohoto jednání nadále zdržel a respektoval Ústavou České republiky vymezené pravomoci;

- 1) po předchozím útoku nervově-paralytickým jedem s označením A234, který patří do skupiny tzv. novičoků vyvinutých v někdejší Svazu sovětských socialistických republik, na bývalého agenta vojenské zpravodajské služby Ruské federace Sergeje Skripala ze dne 4. března 2018, který byl spáchán ve městě Salisbury, Spojeném království Velké Británie a Severního Irska, označila za jeho strůjce předsedkyně vlády Spojeného království Velké Británie a Severního Irska Theresa May dne 12. března 2018 s nejvyšší pravděpodobností Ruskou federací, přičemž posléze byla tato skutečnost potvrzena, obvinění se následně dne 17. března 2018 snažila vyvrátit tisková mluvčí Ministerstva zahraničních věcí Ruské federace tvrzením, podle kterého od 90. let 20. století Česká republika a některé další státy prováděly intenzivní výzkum látek ze skupiny novičoků, na toto prohlášení reagoval ještě téhož dne ministr zahraničních věcí České republiky Martin Stropnický a na 21. března 2018 si předvolal velvyslance Ruské federace v České republice, současně se důrazně proti tomuto tvrzení ohradil s tím, že garantuje, že se na území České republiky nenacházejí žádné podobné látky, ve stejný dne se ohradila také ministryně obrany Karla Šlechtová, která uvedla, že Česká republika striktně dodržuje mezinárodní úmluvu o zákazu, vývoji, výrobě a šíření chemických látek, Ruská federace přesto na svém postoji setrvala a 21. března 2018 v oficiálním dokumentu svého Ministerstva zahraničních věcí zařadila Českou republiku mezi státy, které prováděly vývoj látek ze skupiny novičoků, dne 26. března 2018 oznámil předseda vlády

Andrej Babiš záměr vyhostit v rámci koordinované akce s ostatními členskými státy NATO tři příslušníky diplomatické mise Ruské federace v České republice na znamení spojenecké solidarity se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku, zároveň uvedl, že Ruská federace překročila veškeré meze, když označila Českou republiku za možnou zemi původu látky ze skupiny novičoků a upozornil, že Česká republika je jako součást Evropské unie a NATO pevně začleněna do západních struktur, v ten samý den, krátce po tomto oznámení ze strany předsedy vlády, proběhla také schůzka ministryně obrany Karly Šlechtové a ředitele bezpečnostní informační služby Michala Koudelky s prezidentem republiky, ministryně spravedlnosti k tomu uvedla pouze to, že prezidenta republiky seznámila se zjištěními ve věci a že se jedná o informace v režimu utajení, Kancelář prezidenta republiky přesto po schůzce vydala tiskovou zprávu, ve které informovala o přijetí ředitele Bezpečnostní informační služby prezidentem republiky, který Bezpečnostní informační službě uložil, na základě své pravomoci dle čl. 63 odst. 2 Ústavy a z něj vyplývajícího ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, podle kterého prezident republiky ukládá zpravodajským službám s vědomím vlády úkoly v mezích působnosti těchto služeb, aby zjistila, zda se na území České republiky nevyvíjel nebo neskladoval nervový plyn ze skupiny novičoků, a to ať už v průmyslových nebo vědeckotechnických zařízeních, na tuto tiskovou zprávu reagoval Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky a přijal k ní své 128. usnesení z 13. schůze v 11. funkčním období konané dne 3. dubna 2018, ve kterém odsoudil toto veřejné prohlášení prezidenta republiky o pověření Bezpečnostní informační služby s odůvodněním, že jeho zveřejnění v podstatě znemožňuje splnění zadaného úkolu a proto jej chápe toliko jako gesto zpochybňující zahraničněpolitickou orientaci státu a důvěryhodnost jeho spojenců, které napomáhá v šíření lživého obvinění České republiky ze strany Ruské federace, výbor dále shledal, že případy v usnesení vymezenými vyvrcholil dlouhodobý trend, kdy prezident republiky obhajuje ekonomické a mocenské zájmy cizích států, ke kterým Česká republika nemá spojenecké vazby, přičemž v upřednostňování této vlastní agendy prezidenta republiky na úkor oficiální zahraniční politiky státu spatřuje riziko a proto vyzývá prezidenta republiky, aby se tohoto jednání nadále zdržel a respektoval Ústavou České republiky vymezené pravomoci, následně 29. března 2018 na tiskové konferenci prohlásila tisková mluvčí Ministerstva zahraničních věcí Ruské federace, že nervově paralytické látky typu novičok mají významné místo ve výzkumu otravných látek v České republice, dále uvedla, že Ruská federace nikoho neobviňuje, ale je třeba brát v úvahu, že v mediálním prostoru existuje velké množství materiálů, které potvrzují potenciál České republiky v oblasti chemických výzkumů, což je, jak uvedla, třeba brát v úvahu, Ruská federace tedy i nadále setrvala na svém postoji a odmítala veškerá obvinění, přičemž k relativizaci obvinění využívala již pouze Českou republiku, ministr zahraničních věcí Stropnický k tomu uvedl, že tyto výroky nepovažuje za banální, podstatné ale je, že byly na jeho úrovni a úrovni předsedy vlády striktně odmítnuty, dne 26. dubna 2018 tiskový mluvčí Bezpečnostní informační služby na dotaz ČTK uvedl, že zadaný úkol byl splněn a výsledek bude předán prezidentu republiky v zadaném termínu, uvedl také, že zpráva je v režimu utajení a tedy ji nemůže jakkoliv komentovat, 3. května 2018 následně prezident republiky zveřejnil v rámci rozhovoru pro média informaci, podle které se dle zprávy Vojenského zpravodajství v České republice v malém množství a pro účely testování vyráběla Vojenským výzkumným ústavem v Brně nervově-paralytická látka označovaná jako A230, která patří do skupiny novičoků, přičemž po testování byla zničena, současně uvedl, že Bezpečnostní informační služba naopak dospěla k závěru, že tato látka mezi novičoky nepatří, po prostudování zpráv obou tajných služeb se však podle svých slov prezident republiky přiklonil

k názoru Vojenského zpravodajství, veřejně také závěry zhodnotil tak, že je pokrytectví předstírat, že se nic takového v České republice nedělo, na toto vystoupení prezidenta republiky reagovala v ten samý den ministryně obrany, která uvedla, že veřejné vyjádření prezidenta republiky nemůže komentovat, jelikož disponuje pouze informacemi v utajeném režimu, dodala také, že Česká republika se zabývá výhradně ochranou proti podobným látkám a pokud se testují, jsou okamžitě poté zničeny, přičemž na území České republiky v té době dle jejích informací žádný novičok nebyl, čímž i po vyjádření prezidenta republiky pokračovala v soustavném přístupu vládních představitelů, tedy v odmítání tvrzení Ruské federace, přičemž je třeba poznamenat, že Vojenské zpravodajství, na jehož zprávu se prezident republiky ve svém vyjádření odvolával, je dle § 3 písm. c) zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, součástí Ministerstva obrany a jeho ředitel je dle § 4 odst. 4 téhož zákona z výkonu své funkce odpovědný právě ministrovi obrany, resp. v tomto případě ministryni obrany, která má současně jakožto člen vlády přístup k utajovaným informacím všech stupňů utajení dle ustanovení § 58 odst. 1 písm. c) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a dle ustanovení § 8 odst. 5 zákona č. 153/1994 Sb. jsou zprávy jako výsledky zjištění vyplývající z úkolů uložených prezidentem republiky dle odst. 4 podávány v případě Vojenského zpravodajství prostřednictvím příslušného ministra, tedy ministryně obrany, ta tak s obsahem zprávy musela být seznámena, mluvčí Bezpečnostní informační služby na dotaz Českého rozhlasu následně upřesnil, že informace, které byly prezidentu republiky poskytnuty, byly ve stupni utajení „vyhrazené“, proto, jak uvedl, Bezpečnostní informační služba ani jiné orgány ze zprávy necitují a ani ji nemohou žádným způsobem reprodukovat, čímž vyvrátil předchozí tvrzení prezidenta republiky, podle kterého zpráva Bezpečnostní informační služby nebyla v režimu přísně tajném, tajném ani důvěrném, a proto z ní „s příslušnou opatrností“ je možné „občas citovat“, mluvčí Bezpečnostní informační služby k tomu dále pro server Aktuálně.cz dne 4. května 2018 uvedl, že ačkoliv stupeň utajení „vyhrazené“ je nejnižším stupněm, stále se jedná o utajovanou informaci, se kterou je tak třeba náležitě zacházet, a na její vyzrazení proto zákon hledí jako na trestný čin, na výroky prezidenta republiky záhy reagovala též Ruská federace, podle jejíchž představitelů se jedná o důkazy, že předsedkyně vlády Spojeného království Velké Británie a Severního Irska Theresa May nehovořila pravdu, když tvrdila, že jed byl vyráběn v Ruské federaci a pouze ta je za útok na Sergeje Skripala odpovědná, dne 7. května 2018 se kvůli vyjádření prezidenta republiky sešel předseda vlády Andrej Babiš s ředitelem Bezpečnostní informační služby Michalem Koudelkou a ředitelem Vojenského zpravodajství Janem Berounem, závěrem této schůzky dle oficiálního tiskového prohlášení vlády bylo, že v České republice nebyla nikdy vyráběna, vyvíjena ani skladována žádná látka typu novičok, což měly obě zpravodajské služby konstatovat shodně ve svých zprávách, testována byla pouze látka typu A-230, která byla získána mikrosyntézou, a to aniž by byla tato látka izolována, což není považováno za výrobu ani za vývoj, přičemž výsledný produkt byl ihned zničen a tato látka je zcela odlišná od látky s označením A-234, která byla použita k útoku na Sergeje Skripala, následně k tomuto Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky přijal své 30. usnesení ze 14. schůze v 8. volebním období ze dne 10. května 2018, ve kterém vzal na vědomí informace poskytnuté Ministerstvem obrany, Ministerstvem zahraničních věcí, Bezpečnostní informační službou a Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, na základě kterých konstatoval, že se zprávy zpravodajských služeb shodují v tom, že v České republice nebyla vyráběna, ani skladována žádná látka typu novičok, krom tohoto usnesení následně podpořil tvrzení představitelů vlády svým usnesením také Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky, a to 131. usnesením ze 14. schůze

v 11. funkčním období konané dne 16. května 2018, kterým vzal nejprve na vědomí informace předložené Ministerstvem obrany, Bezpečnostní informační službou a Vojenským zpravodajstvím o výskytu jedu novičok v České republice a na jejich základě konstatoval, že se zprávy českých zpravodajských služeb shodují v tom, že v České republice nebyla vyráběna, ani skladována žádná látka typu novičok, že prezident republiky sdělil nepravdivé informace o výrobě jedu novičok v České republice a dále, že prezident republiky zveřejněním dalších dílčích zpravodajských informací v klasifikovaném režimu ohrozil bezpečnostní zájmy státu, přičemž je třeba vzít v potaz, že členové obou těchto výborů, tedy poslanci a senátoři Parlamentu České republiky, jsou osobami, které mají přístup k utajovaným informacím všech stupňů utajení dle ustanovení § 58 odst. 1 písm. b) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a byli tak s obsahem těchto zpráv na schůzích seznámeni, podobně tak, jak již bylo uvedeno výše, platí pro členy vlády dle ustanovení § 58 odst. 1 písm. c) zákona č. 412/2005 Sb., vzhledem k výše uvedenému se tak prezident republiky svým přístupem a tvrzením, které bylo v rozporu se skutečností a vycházelo z nepravdivé interpretace utajovaných informací poskytnutých zpravodajskými službami, jejichž obsah tím byl současně veřejně vyzrazen, a které zároveň podpořilo stanovisko Ruské federace v rozporu se soustavnou a veřejně opakovaně prezentovanou oficiální zahraniční politikou stanovenou vládou, která postupovala na základě ověřených zpravodajských informací o útoku na Sergeje Skripala ve spolupráci s ostatními členskými státy NATO a na podporu jednoho ze členských států NATO - Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, dopustil porušení pravidla, že vrcholným orgánem výkonné moci je dle čl. 67 odst. 1 Ústavy vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 6 stanoví, že Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce, plní úkoly při zabezpečování styků s orgány cizích států v České republice a v zahraničí a podílí se na sjednávání mezinárodních sankcí a koordinuje postoje České republiky k nim, tedy že je to vláda, která stanoví oficiální zahraniční politiku České republiky, přičemž role prezidenta republiky je dle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy stát při této činnosti pouze navenek zastupovat a nikoliv řídit, současně se prezident republiky dopustil porušení své povinnosti zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích a neumožnit k nim přístup neoprávněným osobám dle ustanovení § 65 odst. 2 zákona č. 412/2005 Sb., která vyplývá z jeho pravomoci dle čl. 63 odst. 2 Ústavy a ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) zákona č. 412/2005 Sb., na základě které je prezident republiky osobou mající přístup k utajovaným informacím všech stupňů utajení ve spojení s ustanovením § 8 odst. 4 zákona č. 153/1994 Sb., podle kterého má prezident republiky pravomoc ukládat s vědomím vlády úkoly zpravodajským službám, přičemž se jednalo o utajovanou informaci ve stupni „vyhrazené“, jejíž vyzrazení může být dle ustanovení § 4 písm. d) zákona č. 412/2005 Sb. nevýhodné pro zájmy České republiky, čímž se v tomto případě rozumí především narušení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu dle ustanovení § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 412/2005 Sb. a narušení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb dle ustanovení § 3 odst. 5 písm. e) zákona č. 412/2005 Sb., čímž se tedy prezident republiky dopustil naplnění skutkové podstaty trestného činu ohrožení utajované informace dle § 317 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, a současně, jelikož vyzrazením utajovaných informací týkajících se schopností obrany České republiky před

chemickými zbraněmi ohrozil bezpečnost občanů České republiky, se dopustil jednání v rozporu s chráněnými zájmy dle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, který stanoví, že ochrana životů a zdraví je základní povinností státu, přičemž dle čl. 54 odst. 1 Ústavy je prezident republiky hlavou státu a jako takový by tedy neměl jednat v rozporu s těmito základními povinnostmi ani ohrožovat zájmy České republiky, čímž zároveň porušil slib prezidenta republiky dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, podle kterého slíbil věrnost České republice a svůj úřad má zastávat v zájmu všeho lidu, na závěr je také nutno dodat, že prezident republiky na svém postoji a přístupu setrval, jak plyne z rozhovoru poskytnutému ruské televizní stanici NTV, který byl zveřejněn dne 9. prosince 2018, ve kterém zopakoval své tvrzení, že se novičok v České republice vyráběl;

- m)** dne 15. října 2018 v rozhovoru pro Český rozhlas Radiožurnál prezident republiky uvedl, že Senát Parlamentu České republiky by měl být zrušen, navázal tak na svá předchozí vyjádření, například ze dne 18. října 2016 v rozhovoru pro Českou televizi a 17. května 2018 při svém setkání s občany ve Slezských Pavlovicích, v tomto případě však navrhl konkrétní způsob, jak by toho mělo být dosaženo, a to s vědomím skutečnosti, že Senát je ukotven v hlavě druhé Ústavy jako součást Parlamentu, a tedy zákonodárné moci, přičemž Ústava může být dle čl. 9 odst. 1 Ústavy měněna pouze ústavními zákony, k jejichž přijetí je dle čl. 39 odst. 4 Ústavy třeba krom souhlasu třípětinové většiny všech poslanců také souhlas třípětinové většiny přítomných senátorů a Senát Parlamentu České republiky by tak s takovým návrhem musel souhlasit, což se jeví jako nepravděpodobné, tuto podmínku tedy navrhl obejít prostřednictvím schvalování zákona o státním rozpočtu, o kterém se dle čl. 42 odst. 2 Ústavy usnáší jen Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, a ve kterém Senát Parlamentu České republiky dle § 8 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, disponuje samostatnou kapitolou pro výdaje ze státního rozpočtu, přičemž navrhl, aby Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tuto kapitolu „podstatným způsobem redukovala“, k tomuto svému návrhu se prezident republiky vrátil dne 21. března 2019 při svém setkání s občany v obci Milhostov, kde prohlásil, že Senát Parlamentu České republiky by bylo možné „vyhladovět“, jelikož při schvalování zákona o státním rozpočtu vystupuje a jedná pouze Poslanecká sněmovna a Senát se k tomu vůbec nevyjadřuje, přestože součástí jsou i výdaje na něj, situaci přirovnal k obléhání měst za středověku, kdy se zamezilo jejich zásobování, stejným způsobem navrhl přimět senátory, aby s nezbytným ústavním zákonem vyslovili dle Ústavy souhlas a dobrovolně se „rozpustili sami“, tímto jednáním se tak prezident republiky dopustil porušení svého slibu, kterým se dle čl. 59 odst. 2 Ústavy zavázal zachovávat Ústavu, a to z důvodu, že Senát Parlamentu České republiky je dle čl. 15 odst. 1 a 2 součástí zákonodárné moci a jeho postavení je upraveno v hlavě druhé Ústavy, přičemž dle čl. 9 odst. 1 Ústavy je změna Ústavy možná pouze prostřednictvím ústavních zákonů, k jejichž přijetí je dle čl. 39 odst. 4 Ústavy třeba souhlasu třípětinové většiny přítomných senátorů, a tuto podmínku navrhoval prezident republiky v rozporu s Ústavou obejít tak, že by prostřednictvím zákona o státním rozpočtu Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky podstatným způsobem omezila finanční prostředky alokované na kapitolu státního rozpočtu týkající se výdajů Senátu Parlamentu České republiky, čímž by bylo znemožněno praktické fungování této instituce, jehož zajištění je z důvodu ukotvení Senátu Parlamentu České republiky v Ústavě jednou ze základních povinností státu, přičemž tato výzva prezidenta republiky je zároveň v rozporu s hodnotami demokratického právního státu dle čl. 1 odst. 1 Ústavy, se kterými je neslučitelné vyvíjet nátlak na jednu z komor Parlamentu za účelem vynucení učinění rozhodnutí, kterým by

sama souhlasila se svým zrušením, o jehož zamýšlené intenzitě svědčí prohlášení prezidenta republiky „nedovedu si představit, jak dlouho by páni senátoři vydrželi bez jídla, topení a především bez platů“;

- n) prezident republiky odmítl bez uvedení důvodů dne 8. května 2016 jmenovat do hodnosti generálmajora brigádního generála Petra Dohnala, generálního ředitele Vězeňské služby České republiky, a do hodnosti brigádního generála plukovníka Simona Michailidise, jeho náměstka pro vzdělávání, kteří byli na základě předchozího návrhu vládě ze strany ministra spravedlnosti Roberta Pelikána jako ministra pověřeného dle čl. 68 odst. 2 Ústavy řízením Ministerstva spravedlnosti, jehož působnost je na základě čl. 79 odst. 1 Ústavy stanovena zákonem č. 2/1969 Sb., kompetenčním zákonem, který ve svém ustanovení § 11 odst. 3 stanoví, že Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství a je mu podřízena Vězeňská služba České republiky, navržení prezidentu republiky ke jmenování usnesením vlády České republiky č. 925 ze dne 17. října 2016, oba byli nakonec do hodností jmenování prezidentem republiky na základě nového návrhu vlády dne 8. května 2017, dále prezident republiky odmítl bez uvedení důvodů dne 8. května 2018 jmenovat do hodnosti brigádního generála plukovníka Michala Koudelku, ředitele Bezpečnostní informační služby, a do hodnosti brigádního generála plukovníka generálního štábu Petra Procházku, zástupce velitele pozemních sil Armády České republiky, přičemž Michal Koudelka byl navržen prezidentu republiky ke jmenování vládou, které je z výkonu své funkce ředitele Bezpečnostní informační služby odpovědný dle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, na základě usnesení vlády České republiky č. 257 ze dne 18. dubna 2018, a Petr Procházka byl na základě předchozího návrhu vládě ze strany ministryně obrany Karly Šlechtové jako ministryně pověřené dle čl. 68 odst. 2 Ústavy řízením Ministerstva obrany, jehož působnost je na základě čl. 79 odst. 1 Ústavy stanovena zákonem č. 2/1969 Sb., který ve svém ustanovení § 11 odst. 3 stanoví, že Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy zejména pro řízení Armády České republiky, navržen prezidentu republiky ke jmenování usnesením vlády České republiky č. 255 ze dne 18. dubna 2018, Michal Koudelka byl následně na základě usnesení vlády České republiky č. 635 ze dne 3. října 2018 navržen prezidentu republiky ke jmenování generálem opětovně, stejně tak Petr Procházka na základě usnesení vlády České republiky č. 641 ze dne 3. října 2018, prezident republiky však znovu odmítl bez uvedení důvodů dne 28. října 2018 oba do hodností brigádních generálů jmenovat, a to ačkoliv tak dle vyjádření předsedy vlády Andreje Babiše ze dne 21. října 2018 slíbil v případě Michala Koudelky učinit, prezident republiky tak odmítl vykonat svoji povinnost vyplývající z pravomoci dle čl. 63 odst. 1 písm. g) Ústavy, která je dále upravena v případě vojáků z povolání ustanovením § 7 odst. 4 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, podle kterého do hodností generálů jmenuje vojáky prezident republiky na návrh vlády, s čímž souvisí také povinnost prezidenta republiky odejmout generálům na návrh vlády hodnost dle ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., pokud ti se dle odst. 1 dopustí úmyslného zvláště závažného porušení služebních povinností, přičemž v takovém případě je takřka nemyslitelné, že by tak prezident republiky odmítl učinit, z čehož lze vyvodit též jeho povinnost do hodností generála jmenovat, v případě příslušníků bezpečnostních sborů je pak dále upravena ustanovením § 8 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, podle kterého prezident republiky může jmenovat ředitele bezpečnostního sboru, jeho náměstka nebo vedoucího organizační části bezpečnostního sboru na návrh vlády do hodnosti brigádní generál, generálmajor nebo

generálporučík, slovo „může“ je pak v tomto ustanovení třeba vykládat tak, že není povinností, aby na vedoucích pozicích v bezpečnostních sborech byly právě osoby s hodností generála, a to především v kontrastu k řídicím složkám armády, ve které se hodnosti obdobně užívané u bezpečnostních sborů historicky vyvinuly, nejedná se tedy o zákonné stanovení diskrece prezidenta republiky rozhodnout samostatně o návrhu učiněném vládou, přičemž dle ustanovení § 1 odst. 1 se bezpečnostním sborem pro účely zákona č. 361/2003 Sb. rozumí právě Vězeňská služba České republiky a Bezpečnostní informační služba, proces jmenování a povyšování generálů je pak soustavnou ústavní praxí ustálen tak, že prezident republiky tak činí na návrh vlády jako vrcholného orgánu výkonné moci dle čl. 67 odst. 1 Ústavy, kdy nejprve je, jak bylo také uvedeno v jednotlivých případech výše, jmenování či povýšení osoby do hodnosti generála navrženo vládě ministrem, který je pověřen řízením příslušného ministerstva podle čl. 68 odst. 2 Ústavy, do jehož působnosti na základě čl. 79 odst. 1 a odst. 2 Ústavy stanovené kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb. daný bezpečnostní sbor či složka ozbrojených sil České republiky, k němuž je dotčená osoba ve služebním poměru, spadá, přičemž v ustanoveních upravujících jednotlivá ministerstva je stanoveno, pro který bezpečnostní sbor či složku ozbrojených sil České republiky je ústředním orgánem státní správy České republiky, respektive v případě některých bezpečnostních sborů a složek ozbrojených sil České republiky, které nejsou v působnosti jednotlivých ministerstev dle zákona č. 2/1969 Sb., vyplývá osoba, která takový návrh vládě činí, ze zvláštního zákona, v případě Bezpečnostní informační služby je tak jmenování či povýšení osoby do hodnosti generála navrženo vládě předsedou vlády, jelikož ta nespadá pod žádné ministerstvo dle zákona č. 2/1969 Sb., ale dle ustanovení § 3 písm. a) zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, její příjmy a výdaje tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu, tedy je oproti ostatním zpravodajským službám České republiky podle tohoto zákona na jednotlivých ministerstvech nezávislá a dle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 153/1994 Sb. je ředitel Bezpečnostní informační služby ze své funkce odpovědný vládě, v jejímž čele dle čl. 77 odst. 1 Ústavy stojí právě předseda vlády, který vystupuje jejím jménem, a následně, po schválení takto předloženého návrhu vládou, je předmětný návrh předložen prezidentu republiky, který osoby do generálských hodností jmenuje a povyšuje, přičemž jeho role v procesu není z výše uvedených důvodů ze své povahy iniciační ani rozhodovací, s výjimkou možné iniciační role v případě Vojenské kanceláře prezidenta republiky a Hradní stráže dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, o čemž dále svědčí skutečnost, že dle čl. 63 odst. 3 Ústavy vyžaduje takové rozhodnutí prezidenta republiky ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády a podle čl. 63 odst. 4 Ústavy se jedná v takovém případě o odpovědnost vlády, tedy prezident republiky tímto přístupem zneužil své pravomoci svěřené Ústavou, dalo by se argumentovat, že ta mu umožňuje návrh vlády v jednotlivých a odůvodněných případech odmítnout, přičemž jako vodítko v tomto ohledu může sloužit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. května 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 – 197, který se týkal další z pravomocí prezidenta republiky dle čl. 63 odst. 1 Ústavy, konkrétně jmenování soudců dle písm. i), a tedy se na pravomoc dle písm. g) dají aplikovat obdobná kritéria, kdy Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku uvedl, že prezident republiky při úvaze o jmenování soudců může posuzovat splnění zákonných podmínek uchazeči, a to včetně jejich zkušeností a morálních vlastností, které zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, jako předpoklad pro funkci soudce stanoví, tyto zákonné podmínky však v právních předpisech upravujících, v závislosti na služebním zařazení osob, konkrétní podmínky pro jejich jmenování a povyšování do hodností generálů nejsou stanoveny, zákonem č. 361/2003 Sb. v jeho § 8 odst. 3 je pouze stanovena podmínka, že se

jedná o ředitele bezpečnostního sboru, jeho náměstka nebo vedoucího organizační části bezpečnostního sboru, bylo by tedy nezbytné rozporovat jejich samotné jmenování do funkce, zákonem č. 221/1999 Sb. jsou pak stanoveny obecné podmínky pro jmenování do vyšší hodnosti v ustanovení § 7a, které stanoví povinnost splnit kvalifikační předpoklady, způsobilost pro vyšší hodnost a povinnost setrvání po alespoň nejkratší stanovenou dobu v již dosažené hodnosti, v případě soudců i generálů je však třeba konstatovat, že tak nelze činit bez náležitého odůvodnění, které by současně neodporovalo zjevné realitě, obzvláště v případě jmenování a povyšování generálů, které má ze své podstaty více individuální povahu a osoby určené ke jmenování a povýšení jsou na základě svých předchozích dlouholetých služebních a životních zkušeností mnohem lépe čitelné než v případě většiny soudců, přičemž jejich splnění zákonných podmínek posuzuje na základě výše uvedeného vláda, která za toto rozhodnutí nese také odpovědnost, není tedy možné její návrhy bez řádného odůvodnění odmítat, natož opakovaně, ačkoliv ta vyhodnotila splnění všech předpokladů uchazečů o jmenování a povýšení, jelikož tímto jednáním je na ni především vyvíjen tlak, aby v případě konkrétních osob upustila od výkonu svých pravomocí v souladu s osobními postoji prezidenta republiky a takové jednání tedy nese z jeho strany znaky svévole, přičemž tento přístup se týkal a nadále týká především osoby Michala Koudelky, ředitele Bezpečnostní informační služby, kterého se vláda rozhodla svým usnesením ze dne 15. dubna 2019 navrhnout prezidentu republiky ke jmenování do hodnosti brigádního generála již potřetí, což odůvodnila jeho vysokými profesními a osobními kvalitami a velmi dobrými výsledky, kterých Bezpečnostní informační služba dosahuje, současně je třeba také poznamenat, že se jedná o osobu, jejíž kvality jsou oceňovány a uznávány též spojeneckými státy, které jsou spolu s Českou republikou součástí NATO, a které s ní na zajištění společné bezpečnosti spolupracují, o čemž svědčí udělení ceny George Teneta, tedy nejvyššího ocenění za zahraniční spolupráci, od americké CIA, prezident republiky se však přesto nechal nejprve prostřednictvím svého tiskového mluvčího slyšet, že bude v této věci postupovat stejně jako v minulosti, a následně v médiích sám dne 18. dubna 2019 uvedl, že ke stávajícím argumentům proti jeho jmenování přibýly další, přičemž, byť ve vztahu k případům jeho předchozího nejmenování prezident republiky neuvedl žádné konkrétní odůvodnění, ze skutků popsanych v písm. H odst. l), odst. o) a odst. p) této žaloby jasně plyne jeho postoj k Bezpečnostní informační službě a tedy rovněž osobě Michala Koudelky jako jejího ředitele, dále u Armády České republiky v případě soustavného odmítání jmenovat a povyšovat konkrétní osoby do hodností generálů, jako tomu bylo v případě Petra Procházky, pak z důvodu její organizace vzniká reálná hrozba negativních důsledků pro fungování jejích jednotlivých složek a posloupnosti velení, Procházku, který se mezitím stal zástupcem ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany, vláda rovněž svým usnesením ze dne 15. dubna 2019 navrhla již potřetí prezidentu republiky ke jmenování do hodnosti brigádního generála, přičemž prezident republiky, který do té doby ve věci jeho nejmenování neuváděl žádné důvody, k tomu dne 18. dubna 2019 v médiích sdělil „*dvakrát ho odmítnout byl dostatečný trest za to, že toleroval, že příslušníci jeho jednotky měli na helmách esesácké symboly, takže velmi pravděpodobně ho tentokrát jmenuji,*“ což rovněž svědčí o značně specifické představě prezidenta republiky o obsahu jeho pravomocí, respektive povinností;

- o) dne 6. prosince 2018 se ve svém veřejném vystoupení v médiích vyjádřil k výroční zprávě o činnosti Bezpečnostní informační služby za rok 2017, ta v ní varovala především před zpravodajskou činností Ruské federace a Čínské lidové republiky a v této souvislosti

upozornila na mnohdy lehkovážný přístup politické reprezentace a státních zaměstnanců České republiky, ze kterého tyto státy při své zpravodajské činnosti těží, prezident republiky v rámci svého vystoupení uvedl, že krom veřejné části zprávy existuje také ta neveřejná, ke které on má přístup, a označil Bezpečnostní informační službu za neschopnou, jelikož za posledních šest let neexistuje žádný konkrétní údaj o skutečnosti, že by se podařilo odhalit byt' jen jednoho příslušníka zpravodajských služeb Ruské federace či Čínské lidové republiky, také uvedl, že Bezpečnostní informační službě zadal jediný úkol, a to odhalovat islámské teroristy na území České republiky, přičemž jako výsledek obdržel odpověď, že muslimská obec v České republice je naprosto mírumilovná, s čímž však zjevně nesouhlasil a prohlásil, že si namísto toho zpravodajská služba vymýšlí špiony, výroční zprávu dále označil za „plácání“ a samotné příslušníky Bezpečnostní informační služby za „čučkaře“, ta sama tato tvrzení odmítla s tím, že o veškerých aktivitách informuje příslušné adresáty a vláda i kontrolní orgány jí v poslední době vyslovily jednomyslné poděkování za službu pro Českou republiku, ředitel Bezpečnostní informační služby Michal Koudelka ve svém vyjádření dále uvedl, že Bezpečnostní informační služba ještě nikdy v minulosti nebyla tak úspěšná a silná, uvedl také, že každý rok jsou zákonným adresátům předávány stovky informačních zpráv o činnosti zpravodajské služby, přičemž prezident republiky je jedním z těchto adresátů dle ustanovení § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, které stanoví, že prezidentu republiky jsou zpravodajskými službami, mezi které se Bezpečnostní informační služba dle ustanovení § 3 písm. a) zákona č. 153/1994 Sb. řadí, jednou za rok a kdykoliv o to požádá podávány zprávy o jejich činnosti, přičemž v případech zjištění, která nenesou odkladu je o nich informován bezprostředně, a dodal, že za posledních pět let zamezili v činnosti desítkám zpravodajských důstojníků Ruské federace a Čínské lidové republiky a uvedl příklad, kdy v nedávné době o těchto aktivitách byli informováni zákonní adresáti, Bezpečnostní informační služby se zastal také předseda vlády Andrej Babiš, který uvedl, že s ní má jen dobré zkušenosti, odvádí profesionální práci a k její práci nemají výhrady vláda ani příslušné kontrolní orgány Poslanecké sněmovny, dále také první místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček, přičemž dle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 153/1994 Sb. ředitele Bezpečnostní informační služby jmenuje vláda a té je z výkonu své funkce následně také odpovědný, a svým 70. usnesením ze 4. schůze ve 12. funkčním období konané dne 20. prosince 2018 také Senát Parlamentu České republiky, který v něm vyzval všechny ústavní činitele, aby se vši vážností přistupovali k obsahu zpráv vypracovávaných zpravodajskými službami a dalšími institucemi, které se podílejí na zajištění bezpečnosti a obrany České republiky, a doporučení těchto zpráv při výkonu svých ústavních pravomocí důsledně v souvislosti se zajištěním bezpečnosti České republiky naplňovali, prezident republiky se tak vzhledem k výše uvedenému svým přístupem a tvrzením, které bylo v rozporu se skutečností a vycházelo z nepravdivé interpretace utajovaných informací, ke kterým má přístup dle ustanovení § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 153/1994 Sb. a § 58 odst. 1 písm. a) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, dopustil zneužití svých pravomocí vyplývajících z čl. 63 odst. 2 Ústavy, a současně se prezident republiky tímto jednáním při výkonu své funkce hlavy státu dle čl. 54 odst. Ústavy dopustil porušení svého slibu dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, kdy v rozporu se zněním tohoto slibu a v rozporu se zájmy České republiky šířením nepravdivých informací aktivně jednal proti Bezpečnostní informační službě, a její důvěryhodnosti v očích veřejnosti, jako jedné ze zpravodajských služeb České republiky, jejichž úkolem dle ustanovení § 2 zákona č. 153/1994 Sb. je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace důležité pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky,

příčemž takto veřejně vystupoval ve prospěch cizích států, o činnosti jejichž zpravodajských služeb Bezpečnostní informační služba dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 153/1994 Sb. zabezpečuje informace, na jejichž základě následně vláda jako vrcholný orgán výkonné moci dle čl. 67 odst. 1 Ústavy jedná;

- p) dne 17. prosince 2018 vydal Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost varování před používáním softwaru i hardwaru čínských společností Huawei Technologies Co., Ltd. a ZTE Corporation, používání těchto prostředků podle Úřadu představuje bezpečnostní hrozbu a k vydání upozornění jej vedly poznatky z vlastní činnosti, včetně poznatků z činnosti jeho bezpečnostních partnerů a poznatků spojeneckých států, jeho ředitel Dušan Navrátil dále uvedl, že hlavním problémem je právní a politické prostředí Čínské lidové republiky, které po soukromých společnostech působících v Čínské lidové republice mimo jiné vyžaduje součinnost při zpravodajských aktivitách a vpouštět je do systémů klíčových pro chod státu tudíž může představovat hrozbu, přičemž, jak sdělil mluvčí Úřadu, varování představuje nejmírnější možné opatření podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, a má charakter zejména preventivní a informační, jak vyplývá z ustanovení § 12 zákona č. 181/2014 Sb., kdy opatřením se dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 181/2014 Sb. rozumí úkony, jichž je třeba k ochraně informačních systémů nebo služeb a sítí elektronických komunikací před hrozbou v oblasti kybernetické bezpečnosti nebo před kybernetickým bezpečnostním incidentem anebo k řešení již nastalého kybernetického bezpečnostního incidentu, Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky následně přijal své 18. usnesení z 3. schůze ve 12. funkčním období konané dne 18. prosince 2018, ve kterém vyjádřil podporu vládě v prověřování příchodících investic do strategických odvětví za účelem zvýšení bezpečnosti České republiky, vyjádřil podporu Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, který svým varováním posiluje ochranu nejvýznamnější informační infrastruktury před hrozbami výrobců jako jsou Huawei a ZTE, o kterých se ve své výroční zprávě za rok 2013 zmiňovala též Bezpečnostní informační služba, dále ocenil profesionální činnost Bezpečnostní informační služby při ochraně bezpečnosti České republiky, potvrdil, že zásadním úkolem zůstává posilovat odolnost před prosazováním zájmů Ruské federace a Čínské lidové republiky a současně vyzval vládu, aby systematicky brala do úvahy kritérium bezpečnosti při naplňování zákona o veřejných zakázkách, Huawei v reakci na vydání varování Úřad vyzvala, aby místo pošpiňování její reputace předložil fakta, následně se dne 23. prosince 2018 sešel velvyslanec Čínské lidové republiky s předsedou vlády Andrejem Babišem, na základě této schůzky vydalo dne 24. prosince 2018 velvyslanectví Čínské lidové republiky prohlášení, ve kterém uvedlo, že varování se „nezakládá na skutečnosti“, mělo nepříznivý dopad a čínská strana proti němu rozhodně protestuje, současně bylo v závěru prohlášení uvedeno, že *„čínská strana bere na vědomí úsilí české vlády o nápravu příslušných chyb a doufá, že česká strana přijme účinná opatření, aby zabránila opakování podobných událostí, a bude účinně chránit legitimní práva a zájmy čínských firem,“* k tomuto prohlášení se dne 27. prosince 2018 vyjádřil pro server iRozhlas.cz předseda vlády Andrej Babiš, který uvedl, že velvyslanec komentoval neobvykle a veřejně schůzku, o kterou urgentně žádal, a kde velice nestandardním způsobem vyjádřil stanovisko čínské strany, dále dodal, že neví, o čem mluví a podle svých slov velvyslance informoval, že Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost je nezávislý úřad, pro server iRozhlas.cz dále upřesnil, že vláda bere varování vážně a odpovědně, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost následně dne 4. ledna 2019 vydal ke svému varování metodiku, podle které při

obměně komunikačních technologií kvůli rizikům plynoucím z používání systémů čínských firem Huawei a ZTE mohou úřady při výběrových řízeních zohlednit výběr už při zadávání veřejné zakázky, vláda následně dne 7. ledna 2019 uložila správcům kritické infrastruktury provést analýzu rizik užívání softwaru a hardwaru čínských společností, prezident republiky se k celé záležitosti vyjádřil v médiích dne 10. ledna 2019, kdy prohlásil, že podle informací, které mají někteří členové vlády, chystá Čínská lidová republika kvůli varování vůči České republice odvetná opatření a v ohrožení jsou tak investice některých společností a chystané investice Huawei do budování digitálních technologií v České republice v objemu několika miliard korun, což negativně ovlivní ekonomiku České republiky, ve svém vyjádření dále kritizoval ředitele Bezpečnostní informační služby Michala Koudelku a ředitele Úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost Dušana Navrátila, kteří podle jeho názoru vážně ohrozili pozici a ekonomické zájmy České republiky v Čínské lidové republice, pro svá tvrzení navíc podle něj nemají žádné důkazy, k tomu dodal citaci Jana Wericha „*Bud' to dělají z blbosti, nebo za cizí peníze,*“ spíše ale vyjádřil přesvědčení, že se oba ředitelé chtěli zviditelnit, pracovníky Bezpečnostní informační služby následně znovu označil za „čučkaře“, přičemž stejné označení je podle něj vhodné také pro pracovníky Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, předseda vlády Andrej Babiš se k vystoupení prezidenta republiky vyjádřil dne 11. ledna 2019 kdy uvedl, že nemá žádné informace o jakýchkoliv opatřeních ze strany Čínské lidové republiky, také uvedl, že není pravda, že by v tomto případě Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost postupoval společně s Bezpečnostní informační službou, později upřesnil, že zástupci Home Creditu pouze vyjádřili na schůzce s ministryní průmyslu a obchodu Martou Novákovou obavy o své podnikání v Čínské lidové republice v souvislosti s varováním Úřadu, prezident republiky se následně během své oficiální státní návštěvy Čínské lidové republiky sešel dne 27. dubna 2019 v Pekingu s vedením společnosti Huawei a, jak vyplývá z oficiální tiskové zprávy Kanceláře prezidenta republiky, vyjádřil v průběhu tohoto jednání solidaritu se společností Huawei a současně prezentoval názor, „*že kampaň, která je proti ní vedená, není opřena o žádné věcné důkazy,*“ prezident republiky se tak tímto soustavným jednáním dopustil porušení svého slibu dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, kdy v rozporu se zněním tohoto slibu a v rozporu se zájmy České republiky jako státu, jehož je dle ustanovení čl. 54 odst. 1 Ústavy hlavou a jehož zájmy by tak měl v první řadě zastávat, aktivně a veřejně jednal proti Bezpečnostní informační službě jako jedné ze zpravodajských služeb České republiky, jejichž úkolem dle ustanovení § 2 zákona č. 153/1994 Sb. je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace důležité pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky, současně takto aktivně a veřejně jednal proti Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, který je dle ustanovení § 21a odst. 1 zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, ústředním správním úřadem pro oblast kybernetické bezpečnosti a pro vybrané oblasti ochrany utajovaných informací podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, přičemž dle ustanovení § 2 písm. a) zákona č. 412/2005 Sb. se utajovanou informací rozumí taková informace, jejíž vyjádření nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací, současně byly tyto výroky prezidenta republiky způsobilé negativním způsobem ovlivnit důvěryhodnost uvedených bezpečnostních institucí v očích veřejnosti, přičemž prezident republiky takto veřejně a otevřeně jednal ve prospěch cizího státu a soukromoprávní společnosti v něm sídlící;

q) prezident republiky dne 17. května 2013 oznámil, že nejmenuje svého kritika Martina C. Putnu profesorem, přičemž nejprve odmítl sdělit důvody, proč tak odmítá učinit, prý by tím Putnu „ponížil,“ sdělil by je až v případném soudním řízení, pokud by se na soud Putna obrátil, později uvedl, že důvodů je více, zmínil však jen Putnův transparent na průvodu Prague Pride „Katolické buzny zdraví Bátoru“, tehdejší rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl k tomu uvedl, že jde o situaci, která se naprosto vymyká obvyklému postupu, podle něhož odborně podložené a v přísném řízení schválené návrhy univerzity po projednání ve vládě prezident republiky vždy podepsal a nové profesory slavnostně jmenoval, následnou kritiku prezident republiky odmítl s tím, že byl zvolen v přímé volbě a nebude tak pouhým „podepisovačem papírů“, v tehdejší znění ustanovení § 73 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, přitom bylo stanoveno, že „*profesora pro určitý obor jmenuje prezident republiky na návrh vědecké rady vysoké školy podaný prostřednictvím ministra*“ a možnost odmítnutí prezidenta republiky konkrétní osobu jmenovat nijak neupravoval, naopak z vyznění celého procesu jmenování profesorem dle zákona jasně vyplývala jeho pouze ceremoniální úloha v celém procesu, prezident republiky nakonec po vlně kritiky ze strany akademické obce, politické reprezentace a veřejnosti ustoupil a Martin C. Putna byl dne 25. června 2013 jmenován profesorem, jmenovací dekret však obdržel namísto od prezidenta republiky od tehdejšího ministra školství, mládeže a tělovýchovy Petra Fialy, prezident republiky pak 1. července 2016 při setkání s občany uvedl, že Putnovo jmenování byla chyba ze začátku volebního období, kterou by již nezopakoval, po jmenování Martina C. Putny následně došlo k porušení ustálené tradice, kdy noví profesori jsou jmenováni dvakrát ročně – jednou na jaře a jednou na podzim, přičemž jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 137/2016 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 111/1998, zákonodárcem byla tato tradice považována dokonce za ústavní zvyklost a příkládal jí takovou váhu, že touto novelizací účinnou od 1. září 2016 ji zakotvil v ustanovení § 73 odst. 5 zákona, jmenovací dekret podepsaný prezidentem republiky tak novým profesorům předal až 21. března 2014 ministr školství, mládeže a tělovýchovy Marcel Chládek, prezident republiky se současně snažil svoji povinnost jmenovat profesory převést v rámci novely zákona č. 111/1998 Sb. na jiného vysoce postaveného ústavního činitele, 19. listopadu 2014 pak během své tiskové konference pronesl, že je za určitých podmínek nadále ochoten jmenovat profesory a osobně jim předávat jmenovací dekrety, jako podmínku však uvedl, aby před samotným jmenováním dostal seznam navržených kandidátů, a pokud vyjádří o některém z nich pochybnosti, aby byla jeho kandidatura ještě prozkoumána, tento jeho návrh do novely nakonec zapracován nebyl, avšak o přístupu prezidenta republiky k této otázce mnohé vypovídá, dne 5. května 2015 pak byla zveřejněna informace, že prezident republiky odmítl podepsat jmenovací dekrety tří profesorů, Jiřího Fajta a Ivana Ošťádal z Univerzity Karlovy a Jana Eichlera z Vysoké školy ekonomické, z nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 12/17 ze dne 7. listopadu 2017 vyplývá průběh tomuto datu předcházejících skutečností, kdy ministr školství, mládeže a tělovýchovy nejprve předložil dopisem ze dne 27. března 2015, č. j. MSMT-5396/2015, prezidentovi republiky návrhy na jmenování 45 nových profesorů a sdělil mu, že o uvedených návrzích bude informovat vládu, v tomto seznamu byl jako kandidát na profesora rovněž uveden Ivan Ošťádal, a lze presumovat, že též Jiří Fajt a Jan Eichler, vláda svým usnesením ze dne 8. dubna 2015 č. 251 následně doporučila předsedovi vlády, aby spolupodepsal rozhodnutí prezidenta o jmenování profesorů uvedených v materiálu č. j. 360/15, ze kterých některé prezident republiky nakonec jmenovat odmítl, Kancelář prezidenta republiky dne 6. května 2015 uveřejnila tiskovou zprávu s uvedením důvodů, pro které je prezident republiky odmítl jmenovat profesory, v případě Jiřího Fajta, tehdejšího ředitele Národní galerie, jako důvod uvedl nerealizovaný návrh smlouvy mezi Národní galerií

a soukromoprávním subjektem, v případě Jana Eichlera jako důvod uvedl jeho působení před rokem 1989 a v případě Ivana Ošťádal rovněž, přístup prezidenta republiky odsoudil rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, který uvedl, že docenti Fajt s Ošťádalem prošli náročným jmenovacím řízením a Vědecká rada Univerzity Karlovy jejich jmenování doporučila jednoznačným poměrem hlasů, je si proto jist, že splnili veškerá kritéria potřebná podle zákonů a předpisů Univerzity Karlovy ke jmenování profesorem, v následném tiskovém prohlášení pak uvedl, že není možné se smířit s tím, že prezident republiky nebude respektovat samosprávu vysokých škol, jež neoddělitelně patří ke svobodné, demokratické společnosti a uvedl, že jeho odůvodnění v něm vzbuzuje velké pochybnosti, na společné schůzce dne 28. května 2015 se ministr školství, mládeže a tělovýchovy spolu s rektory vysokých škol snažil prezidenta republiky neúspěšně přesvědčit, aby svůj postoj přehodnotil, přičemž rektoři trvali na tom, že pro jmenování profesorů byly splněny veškeré zákonné podmínky, 20. listopadu 2015 proto Univerzita Karlova a Vysoká škola ekonomická zveřejnily tiskovou zprávu, kterou oznámily, že společně s Jiřím Fajtem, Ivanem Ošťádalem a Janem Eichlerem podaly žaloby na nečinnost prezidenta republiky ve věci jejich jmenování profesory, v argumentaci bylo především uvedeno, že zákon č. 111/1998 Sb. neumožňuje prezidentu republiky odmítnout podepsat jmenovací dekret, Jan Eichler s odůvodněním, že se mu v řízení nechce pokračovat, vzal následně svoji žalobu podanou Městskému soudu v Praze zpět, a to ještě před soudním jednáním nařízeným na den 11. května 2016, vyplývá tak z informací mluvčí Městského soudu v Praze poskytnutých dne 22. dubna 2016, Vysoká škola ekonomická se na jeho žádost zachovala totožně, následný procesní postup a vývoj ve věci žaloby Ivana Ošťádal a Univerzity Karlovy, včetně navazujících soudních řízení, je patrný z nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 12/17 ze dne 7. listopadu 2017, přičemž ve věci žaloby Jiřího Fajta a Univerzity Karlovy byl stav takřka totožný a žaloba rovněž směřovala na nečinnost prezidenta republiky, stěžovatelé proto vzali svoji obdobnou ústavní stížnost dne 16. února 2018 zpět, jak vyplývá z usnesení Ústavního soudu Pl. ÚS 33/17 ze dne 27. února 2018, kterým bylo řízení o stížnosti zastaveno, a to z důvodu, že Ústavní soud svým nálezem Pl. ÚS 12/17 ze dne 7. listopadu 2017 ve věci nejmenování Ivana Ošťádal profesorem zamítl ústavní stížnost Ivana Ošťádal a Univerzity Karlovy, čímž potvrdil předchozí rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. září 2016, č. j. 10 A 186/2015 – 83 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. března 2017, č. j. 7 As 242/2016 – 43, proti kterým stěžovatelé brojili, důvodem byla jejich presumpce, že prezident republiky zůstal ve věci jmenování Ivana Ošťádal profesorem nečinným, proto podali podle ustanovení § 79 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, žalobu na nečinnost prezidenta republiky, jak však konstatoval Městský soud v Praze, žaloba na nečinnost je možná pouze tehdy, nelze-li se ochrany subjektivních práv domáhat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle ustanovení § 65 a následujících zákona č. 150/2002 Sb., dále konstatoval, že v tomto případě prezident republiky rozhodnutí vydal, a to nejpozději v podobě přípisu ministryni školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 19. ledna 2016, kterým jí sdělil, že potvrzuje svoje rozhodnutí nejmenovat tři kandidáty na profesory, přičemž ohledně odůvodnění odkázal na znění výše uvedené tiskové zprávy ze dne 6. května 2015, která byla uveřejněna na oficiálních webových stránkách Kanceláře prezidenta republiky, dále konstatoval, že tento dopis proto představuje správní akt v materiálním smyslu, neboť obsahuje formálně zachycený, objektivizovatelný, nezaměnitelný a nezměnitelný projev vůle prezidenta směřující k autoritativní úpravě práv a povinností konkrétních subjektů v konkrétní věci, a z toho důvodu je žaloba na nečinnost nedůvodná, s tímto názorem se následně ztotožnil ve svém rozsudku též Nejvyšší správní soud a ve svém nálezu Ústavní soud, ten zároveň uvedl, že na

dané věci nemůže nic podstatného změnit ani okolnost, že předmětné rozhodnutí nebylo stěžovatelům doručeno prezidentem republiky, dále pak uvedl, že stěžovatelé tím, že rozhodnutí prezidenta republiky v řízení předcházejícím projednávané ústavní stížnosti nenapadli odpovídajícím typem žaloby, správním soudům neumožnili jeho meritorní přezkum, proto Ústavní soud podaný návrh posoudil jako nedůvodný a plénum jej zamítlo, z řízení Městského soudu v Praze o žalobě na nečinnost prezidenta republiky a řízení navazujících tak pro Univerzitu Karlovu, Ivana Ošťádal a Jiřího Fajta vyplynulo jako nejdůležitější zjištění, že prezident republiky dne 19. ledna 2016 rozhodnutí v materiálním smyslu skutečně vydal, přičemž je třeba dodat, že svoji nečinnost zhojil až po dlouhých 8 měsících a se znalostí, že proti němu podané žaloby směřují právě na jeho nečinnost, tedy je tímto jednáním učiní bezdůvodnými, s touto skutečností byli seznámeni dne 4. července 2016, kdy předmětný dopis obdrželi a na základě této skutečnosti se, jak vyplývá z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. dubna 2018, č. j. 10A 174/2016 – 143, nejprve Ivan Ošťádal spolu s Univerzitou Karlovou domáhali žalobou ze dne 26. září 2016 zrušení rozhodnutí v části, která se týkala nejmenování Ivana Ošťádal profesorem z důvodu formálních vad tohoto rozhodnutí, jelikož nesplňuje náležitosti správního aktu dle ustanovení § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, dále v žalobě uvedli, že byly splněny veškeré zákonné podmínky pro jmenování profesorem dle ustanovení § 74 zákona č. 111/1998 Sb., a pokud prezident republiky podle návrhu na jmenování profesorem následně nepostupoval, nepřipustně tím zasáhl do autonomie vysoké školy, žalobou ze dne 16. listopadu 2016 se následně zrušení rozhodnutí v části, která se jej týkala, domáhal na základě takřka totožných námitek též Jiří Fajt spolu s Univerzitou Karlovou, prezident republiky ve svém vyjádření ze dne 29. prosince 2016 následně navrhl zamítnutí žaloby proti rozhodnutí o nejmenování Jiřího Fajta profesorem, současně uvedl, že ustanovení § 73 zákona č. 111/1998 Sb. mu svěřuje pravomoc rozhodnout o jmenování profesorem, což znamená, že jeho úlohou není pouze automatické podepisování jmenovacích aktů, čímž setrval na svém již dříve vyjádřeném stanovisku, uvedl také, že pokud se při jmenování profesorem dozví o informacích, které zpochybňují splnění požadavků ke jmenování určitého kandidáta, je oprávněn sám posoudit, že jej profesorem jmenovat nelze, co se týče vytýkaných formálních vad jeho rozhodnutí, prezident republiky sdělil, že na proces jmenování profesorem se nevztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, a tedy jeho rozhodnutí není správním aktem, také uvedl, že má za to, že z důvodu čl. 54 odst. 3 Ústavy nemůže být žádným jiným státním orgánem volán k odpovědnosti, z uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. dubna 2018 dále vyplývá průběh řízení před soudem, kdy žaloba Ivana Ošťádal spolu s Univerzitou Karlovou byla nejprve Městským soudem v Praze považována za opožděnou, s čímž se však následně neztotožnil Nejvyšší správní soud, ten pak s konečnou platností svým rozsudkem ze dne 15. února 2018, č. j. As 311/2017 – 37, závázal Městský soud v Praze právním názorem, že žaloba byla podána včas, Městský soud v Praze následně svým usnesením ze dne 12. dubna 2018, č. j. 10 A 174/2016 – 125 rozhodl o spojení řízení o žalobách Ivana Ošťádal s Univerzitou Karlovou a Jiřího Fajta s Univerzitou Karlovou ke společnému projednání, Městský soud v Praze dále ve svém rozsudku konstatoval obsah správních spisů souvisejících s řízením o žalobách, v případě Ivana Ošťádal se jednalo především, nad rámec již výše uvedených skutečností, o podklady prokazující řádný průběh řízení ke jmenování profesorem v rámci Univerzity Karlovy, a tedy naplnění podmínek stanovených zákonem – stanovisko hodnotící komise Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy a návrh na jmenování profesorem ministru školství, mládeže a tělovýchovy obsahující záznamy o výsledku hlasování vědeckých rad, nejprve fakultní a následně univerzitní, v případě Jiřího Fajta se jednalo o obdobné podklady, přičemž

dotyčný namísto Matematicko-fyzikální fakulty působil na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, ve svém následném posouzení Městský soud v Praze nejprve konstatoval, že řízení o jmenování Ivana Ošťádal a Jiřího Fajta profesory se řídilo zákonem č. 111/1998 Sb. ve znění do 31. srpna 2016, přičemž textace ustanovení § 73 v tomto dřívějším znění byla již uvedena výše, soud dále konstatoval, že nelze souhlasit s argumentací prezidenta republiky, že by zákonnost výkonu jeho pravomocí nemohla být předmětem soudního přezkumu z důvodu čl. 54 odst. 3 Ústavy, jelikož ten se vztahuje výlučně na osobní odpovědnost osoby, nikoliv však na prezidenta republiky jako státní orgán, a jako takový je tedy vždy při výkonu pravomocí vázán ústavními i obyčejnými zákony a zákonnost jeho postupu je právními prostředky přezkoumatelná, přičemž dále soud uvedl, že tato vázanost prezidenta republiky jako státního orgánu se odráží v jeho slibu dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, s čímž, jak konstatoval, se ztotožňuje též převážná část odborné veřejnosti, dále Městský soud v Praze dospěl k závěru, že prezident republiky v této věci rozhodoval jako správní orgán, a tedy že jeho rozhodnutí je přezkoumatelné ve správním soudnictví žalobou dle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přičemž zde je třeba upozornit, že od odpovědnosti prezidenta republiky jako správního orgánu, jak byla stanovena tímto rozsudkem Městského soudu v Praze, je třeba odlišovat jeho odpovědnost za hrubé porušení Ústavy, v jejímž rámci je možné posuzovat rozpor jednání prezidenta republiky s Ústavou a zákony z hlediska jím složeného slibu také při jeho výkonu pravomocí jako ústavního orgánu, který by ve správním soudnictví jinak přezkoumatelný nebyl, Městský soud v Praze ve svém posouzení následně uvedl, že zákonnými podmínkami jsou pedagogická a vědecká nebo umělecká kvalifikace uchazeče a skutečnost, že je uchazeč významnou a uznávanou vědeckou nebo uměleckou osobností ve svém oboru, která byla jmenována docentem, dále rekapituloval ustanovení zákona upravující průběh řízení ke jmenování profesorem, přičemž, jak vyplývá z výše uvedených podkladů prokazujících řádný průběh řízení obou kandidátů, tato podmínka byla naplněna, Městský soud v Praze také poukázal na významnost ustanovení § 6 odst. 1 písm. h) zákona č. 111/1998 Sb., nacházejícím se v současném znění v § 6 odst. 1 písm. i), podle něž řízení ke jmenování profesorem spadá do samosprávné působnosti vysoké školy, přičemž státní orgány mohou do její činnosti zasahovat jen na základě a v mezích zákona a způsobem zákonem stanoveným, uvedl, že je tedy zřejmý úmysl zákonodárce, aby odborné kvality uchazeče byly zkoumány orgány vysoké školy a role orgánů moci výkonné v tomto procesu spočívá pouze v tom, že mají kontrolovat, zda předchozí proces v rámci vysoké školy proběhl v souladu se zákonem, současně upozornil, že pokud by bylo připuštěno, aby orgány moci výkonné věcně rozhodovaly o tom, kdo může být profesorem, jednalo by se o zjevné popření autonomie veřejných vysokých škol, což by mohlo vést až k nepřijatelným zásahům do svobody vědeckého bádání a umělecké tvorby, která je zaručena čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a z jejíhož hlediska by bylo nežádoucí, aby kvality a předpoklady akademiků ke jmenování profesory byly krom apolitických orgánů veřejné vysoké školy posuzovány též politicky obsazenými orgány moci výkonné, čímž by každý takový akademik byl nevyhnutelně vázán, a tedy ustanovení § 73 zákona č. 111/1998 Sb. ve znění do 31. prosince 2016 nelze interpretovat jinak, než že prezidentovi republiky a vládě se svěřuje pouze pravomoc posoudit zákonnost předchozího jmenovacího procesu, v následném posouzení ve věci samé pak Městský soud v Praze uvedl, že ač je prezident republiky v tomto případě správním orgánem *sui generis*, je i v jeho případě třeba vyžadovat splnění dvou materiálních náležitostí rozhodnutí, tedy v tomto případě jednoznačně vyjádřit, koho a z jakých konkrétních důvodů profesorem nejmenuje, přičemž konstatoval, že odůvodnění napadené rozhodnutí postrádá, následně soud uzavřel, že prezident republiky své rozhodnutí neodůvodnil, což muselo vést k jeho zrušení

pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a vadu řízení spočívající v nedostatku odůvodnění dle § 76 odst. 1 písm. a), c) zákona č. 150/2002 Sb., napadené rozhodnutí zrušil v částech, jimiž bylo zasaženo do právní sféry žalobců, tedy Ivana Ošťádal a Jiřího Fajta, a věc vrátil k dalšímu řízení, žalovaný prezident republiky je pak v tomto dalším řízení v souladu s § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb. vázán výše uvedeným právním názorem vysloveným v tomto rozsudku a v pokračujícím řízení již má pokračovat dle § 73 a 74 zákona č. 111/1998 Sb. v aktuálním znění, proti tomuto rozsudku podal prezident republiky dne 11. května 2018 kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, avšak po nepřiznání odkladného účinku se ji rozhodl dne 12. června 2018 v plném rozsahu vzít zpět a navrhl, aby Nejvyšší správní soud řízení zastavil, což ten svým usnesením ze dne 21. června 2018, č. j. 1 As 170/2018 – 52 učinil, rozhodnutí prezidenta republiky o nejmenování Ivana Ošťádal a Jiřího Fajta profesory tedy bylo rozsudkem Městského soudu v Praze zrušeno a prezident republiky tuto skutečnost akceptoval, dne 14. listopadu 2018 přesto opětovně vydal rozhodnutí ve formě dopisu ministru školství, mládeže a tělovýchovy o nejmenování Jiřího Fajta profesorem a rozhodnutí ve formě dopisu ministru školství, mládeže a tělovýchovy o nejmenování Ivana Ošťádal profesorem, tentokrát za splnění formálních náležitostí, ke kterému jej Městský soud v Praze svým rozsudkem zavázal, přičemž v samotných rozhodnutích přímo vyjádřil vůli se tomuto rozhodnutí podřídit, když na něj odkázal, avšak rozhodl se využít konstatování soudu, podle kterého jsou orgány moci výkonné po řádně provedeném řízení povinny návrhu na jmenování předloženém vysokou školou vyhovět, ledaže by zjistily, že uchazeč předchozím zákonným řízením úspěšně neprošel, případně že toto řízení bylo stíženo takovými vadami, jež by mohly mít vliv na jeho výsledek, těmito vadami řízení pak nejmenování obou odůvodnil, přičemž ve věci Ivana Ošťádal konstatoval rozpor s etickým kodexem a statutem Univerzity Karlovy, jejichž porušení spatřoval v již dříve uvedeném působení Ošťádal před rokem 1989, které prezidentu republiky sloužilo jako odůvodnění pro jeho první a následně zrušené rozhodnutí o nejmenování profesorem, k závěru, že řízení o jmenování profesorem nebylo vedeno řádně, pak dospěl, jak je v rozhodnutí uvedeno, z důvodu, že skutečnosti o rozporu s etickým kodexem a statutem univerzity nebyly v řízení o jmenování profesorem zjevně známy, případně že byly zjevně opomenuty, ve věci Jiřího Fajta nejmenování odůvodnil jeho nedodržením předpokladů pro jmenování profesorem stanovených Opatřeními rektora Univerzity Karlovy č. 28/2007 a poskytnutím zavádějících podkladů, v čemž spatřoval vady řízení, pro které nebylo vedeno řádně, přičemž již název opatření rektora je „Doporučená hlediska hodnocení pro habilitační řízení a řízení pro jmenování profesorem“ a sám rektor Univerzity Karlovy ve svém dopise prezidentu republiky ze dne 13. září 2018 uvedl, že předmětné opatření rektora má pouze charakter doporučujících hledisek, současně je nutné poukázat na skutečnost, že ve věci Jiřího Fajta užil prezident republiky při svém druhém rozhodnutí o jeho nejmenování profesorem odlišné odůvodnění od případu prvního rozhodnutí o nejmenování profesorem ze dne 19. ledna 2016, tedy je zjevné, že prezident republiky své rozhodnutí uveřejněné již dne 5. května 2015, a následující den oficiální tiskovou zprávou odůvodněné, učinil nezávisle na existenci zákonných předpokladů pro vydání rozhodnutí o odmítnutí jmenování profesorem, jejichž nezbytnost svým rozsudkem č. j. 10A 174/2016 – 143 potvrdil Městský soud v Praze, a teprve následně, po zjištění, že dříve uvedené odůvodnění by při stanovených kritériích a při aktuálním znění zákona č. 111/1998 Sb. neobstálo, rozhodl se nalézt odůvodnění, které by na první pohled stanovená kritéria naplnit mohlo, přičemž uvedený postup, kdy nejprve je učiněno rozhodnutí a teprve následně se pro něj stanovuje vhodné odůvodnění, vykazuje zjevné znaky nežádoucí

svévolnosti v postupu prezidenta republiky, ve věci Ivana Ošťádal je pak odůvodnění pro rozhodnutí prezidenta republiky založeno na argumentech, které nenaplnují podmínku dostatečné závažnosti a nepředstavují relevantní důvod pro prohlášení procesu jmenování profesorem za nezákonný, jelikož se nejedná o kritérium posuzované orgány vysoké školy dle ustanovení § 74 zákona č. 111/1998 Sb. a navíc, jak vyplývá již ze samotného odůvodnění prezidenta republiky připojeného k jeho rozhodnutí ze dne 14. listopadu 2018, Ivan Ošťádal skutečnosti týkající se jeho minulosti před rokem 1989 otevřeně přiznává, tedy mohly být příslušným orgánům vysoké školy při jejich rozhodování známy, navíc, jak vyplývá z aktuálního znění ustanovení § 74 zákona č. 111/1998 Sb., toto odůvodnění se zjevně netýká pedagogické, vědecké nebo umělecké kvalifikace uchazeče, která se v řízení o jmenování profesorem prokazuje, i v tomto případě tak odůvodnění rozhodnutí působí značně účelně a svědčí o úmyslu obejít předchozí rozsudek Městského soudu v Praze, který pro další rozhodování ve věci stanovil pro prezidenta republiky závazné právní názory, kterými se jako správní orgán musí řídit a umožnit vydání opětovného rozhodnutí o nejmenování profesory, čímž prezident republiky projevil zřejmou vůli neřídit se pravomocným rozhodnutím soudu, navíc aktuální znění ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb. zní „*Profesorem pro určitý obor jmenuje prezident republiky toho, kdo byl na jmenování profesorem navržen vědeckou nebo uměleckou radou vysoké školy v souladu s § 74,*“ a tedy z gramatického výkladu ustanovení jasně plyne, že prezident republiky v tomto procesu nemá postavení rozhodovacího orgánu, čímž došlo k formulačnímu upřesnění ustanovení § 73 účinného do dne 31. srpna 2016, dne 14. ledna 2019 byla Univerzita Karlova o rozhodnutích prezidenta republiky informována a dne 11. února 2019 následně podala proti rozhodnutím prezidenta republiky žaloby s odůvodněním, že procesní pravidla jmenování Fajta a Ošťádal profesory nebyla porušena, na závěr, mimo problematiku jmenování profesorů, je ve vztahu a přístupu prezidenta republiky k vysokým školám třeba uvést případ jmenování nových rektorů vysokých škol z 29. ledna 2018, kdy toto jmenování proběhlo pouhé dva dny před začátkem funkčního období jedenácti ze dvanácti nově jmenovaných rektorů a samotné předání jmenovacích dekretů se uskutečnilo dokonce až dne 30. ledna 2018, přičemž jej provázely značné organizační nedostatky, jelikož došlo ke změně místa uskutečnění této slavnostní ceremonie a řada rektorů se o zrušení původního ceremoniálu dozvěděla pouze telefonicky několik dní dopředu a o novém místě konání se dozvěděli až ze sdělovacích prostředků, prezident republiky současně v rozporu s ustáleným nepsaným pravidlem odmítl jmenovací dekry novým rektorům předat osobně a musel tak učinit ministr školství, mládeže a tělovýchovy, rektoři vysokých škol jsou dle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb. v čele vysoké školy, působí jako její statutární orgán a jednají a rozhodují ve věcech vysoké školy, pokud zákon nestanoví jinak, tím, že prezident republiky neplnil řádně svoji povinnost vyplývající z čl. 63 odst. 2 Ústavy a stanovenou v ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., podle kterého prezident republiky na návrh akademického senátu veřejné vysoké školy rektora jmenuje, tak vyvolal nejistotu a ohrozil možnost praktického fungování a řízení dotčených veřejných vysokých škol, veškerým výše uvedeným jednáním se tak prezident republiky dopustil porušení povinnosti řádně, a v některých z uvedených případů vůbec, vykonávat své pravomoci dle ustanovení čl. 63 odst. 2 Ústavy a navazujících zákonů, ve věci Martina C. Putny se jednalo o projevení zjevné vůle jej bez uvedení jakýchkoliv důvodů nejmenovat a až po následném tlaku se prezident republiky uvolil jej profesorem jmenovat a splnit tak svoji navazující povinnost dle ustanovení § 73 zákona č. 111/1998 Sb., v někdejší znění, kdy následně explicitně vyjádřil svoji vůli v otázce jmenování profesorů samostatně v rozporu se zákonem rozhodovat, dále se ve věci jmenování profesorů dopustil porušení povinnosti

vyplývající z ustálené zvyklosti, kterou ve znění účinném od 1. září 2016 ve svém ustanovení § 73 odst. 5 zakotvil zákon č. 111/1998 Sb., a podle které se jmenování profesorů uskutečňuje nejméně dvakrát za kalendářní rok, dále ve věci nejmenování Jiřího Fajta, Ivana Ošťádal a Jana Eichlera se dopustil porušení svých navazujících povinností vyplývajících z ustanovení § 73 zákona č. 111/1998 Sb. ve znění účinném do dne 31. srpna 2016, když v rozporu se zněním zákona se rozhodl tyto osoby profesory nejmenovat, ve věci opětovného nejmenování Jiřího Fajta a Ivana Ošťádal se pak dopustil porušení svých navazujících povinností vyplývajících z ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., v aktuálním znění, kdy ustanovení v tomto znění je ohledně role prezidenta republiky v procesu jmenování profesorů určitější a poskytuje méně prostoru pro případné uvážení, než znění předchozí, přičemž jak vyplývá z výše uvedeného, zákonné podmínky dle § 74 zákona č. 111/1998 Sb. byly v obou případech v řízení o jmenování profesory splněny, ve věci jmenování rektorů veřejných vysokých škol pak z výše uvedených důvodů neplnil řádně svoji navazující povinnost vyplývající z ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., ve všech těchto případech tak v rozporu se zákonem zasáhl do samosprávné působnosti veřejných vysokých škol, kdy ta je ve věci řízení ke jmenování profesorem stanovena § 6 odst. 1 písm. i) zákona č. 111/1998 Sb. v aktuálním znění, ve znění účinném do 31. srpna 2016 byla stanovena § 6 odst. 1 písm. h), a rektor veřejné vysoké školy je samosprávným akademickým orgánem dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., čímž současně ohrozil fungování veřejných vysokých škol jako institucí, a to z důvodu postavení rektora v čele veřejné vysoké školy dle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., tímto a výše uvedeným postupem se tak prezident republiky dopouštěl zjevně svévolného jednání a rozhodování v rozporu s čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena, a ze kterého se samospráva veřejných vysokých škol, která má chránit akademické prostředí před působením politických vlivů, ve své podstatě vyvozuje, ve věci opětovného rozhodnutí o nejmenování Jiřího Fajta a Ivana Ošťádal profesory se navíc rozhodl jednat v rozporu se smyslem závazných právních názorů stanovených rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 10A 174/2016 – 143, čímž se dopustil porušení principu demokratického právního státu dle čl. 1 odst. 1 Ústavy, přičemž možnost zasahovat do řízení o jmenování profesorem je dle ustanovení § 73 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb. svěřena pouze ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy, z čehož dále vyplývá, že s rozhodovací rolí prezidenta republiky v řízení o jmenování profesorem zákonodárce zjevně nepočítal, a z orgánů výkonné moci má pravomoc do tohoto procesu ve sféře samosprávy veřejných vysokých škol ze zákonných důvodů zasahovat prostřednictvím ministra školství, mládeže a tělovýchovy pouze vláda jako vrcholný orgán výkonné moci dle čl. 67 odst. 1 Ústavy, která navíc dle čl. 63 odst. 4 Ústavy za rozhodnutí prezidenta republiky o jmenování profesorem nese odpovědnost a, dle výše uvedeného, v řízení o jmenování profesorů zjevně žádný rozpor se zákonem neshledala, tímto přístupem tak prezident republiky zároveň porušil ustálené pravidlo, že vrcholným orgánem výkonné moci je vláda, jejíž členové jsou podle čl. 68 odst. 2 Ústavy pověřeni řízením ministerstev, jejichž působnost je dle čl. 79 odst. 1 a 2 Ústavy dána zákonem, kterým je kompetenční zákon vyhlášený pod č. 2/1969 Sb. a který ve svém § 7 odst. 1 stanoví, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy pro vysoké školy a pro vědecké hodnosti, přičemž i úloha vlády je zákonem č. 111/1998 Sb. omezena ve prospěch samosprávy veřejných vysokých škol a role prezidenta republiky je v uvedeném řízení již pouze ceremoniální, veškerým uvedeným jednáním se tak prezident republiky setrval a opakovaně ve věci veřejných vysokých škol dopouštěl porušování svého slibu dle čl. 59 odst. 2 Ústavy, jelikož odmítl zachovávat Ústavu a zákony;

r) nad rámec skutku uvedeného v písm. F této žaloby se prezident republiky dopustil nepřipustného zasahování do Ústavou stanovené nezávislosti soudní moci a zpochybňování právního státu a důvěry v něj, ten přitom vyplývá z ustanovení čl. 1 odst. 1 Ústavy a představuje její materiální ohnisko, a to především tím, že nejprve dne 21. srpna 2013 v Senátu Parlamentu České republiky prohlásil, že po rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci trestního stíhání tří bývalých poslanců Petra Tluchoře, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra ztratil v tento soud důvěru, z toho důvodu se také rozhodl k němu nadále neobracet s žádostí o poradní hlas ve věci nominace soudců Ústavního soudu, tehdejší předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová se proti těmto výrokům ohradila a uvedla, že prezident republiky nerespektuje nezávislost soudního rozhodování, dne 24. července 2018 prezident republiky prostřednictvím svého tiskového mluvčího, opětovně ve vztahu k rozhodnutí Nejvyššího soudu, uvedl, že rozsudek v kauze H-System spolu s některými dalšími rozsudky, například osvobozujícím rozsudkem v kauze OKD, vyvolává vážné pochybnosti jak o kvalitě, tak o lidskosti soudního systému České republiky a dodal, že se kvůli rozsudku chce setkat s předsedou Nejvyššího soudu Pavlem Šámalem, na 31. července 2018 jej pak skutečně pozval, k čemuž mluvčí Nejvyššího soudu uvedl, že by bylo v rozporu se zásadou nezávislosti soudů a soudců, kdyby do rozhodování ve věci předseda soudu jakýmkoliv způsobem jako orgán státní správy Nejvyššího soudu zasahoval, následně také vyzval Ústavní soud, aby pomohl dosáhnout spravedlivého rozhodnutí a za tím účelem a s odůvodněním, že věc je „výjimečná a zcela zásadní“ zaslal Ústavnímu soudu nevyžádanou intervenci ve formě podporujícího stanoviska jedné ze stran sporu, v případě chtěl postupovat jako tzv. přítel soudu, který není stranou sporu, a navrhl zrušení rozsudku Nejvyššího soudu, kterým podle něj bylo zasaženo do základních práv a svobod dotčených osob, dne 28. ledna 2019 pak předseda vlády Andrej Babiš informoval o průběhu své schůzky s prezidentem republiky, na které ten zpochybňoval nestrannost soudců Nejvyššího správního soudu, který dle jeho názoru nahrává ekologickým aktivistům, což následně zpomaluje výstavbu důležité infrastruktury, výše uvedeným jednáním se tak prezident republiky jako hlava státu dle čl. 54 odst. 1 Ústavy dopustil nepřipustného narušování dělby moci stanovené Ústavou v jejím ustanovení čl. 2 odst. 1 a ohrožení nezávislosti soudní moci dle čl. 81 Ústavy a ohrožení nezávislosti a nestrannosti soudců dle čl. 82 Ústavy, čímž rovněž porušil Ústavou v tomto článku stanovené pravidlo, že nestrannost soudců nesmí nikdo ohrožovat, prezident republiky je přitom Ústavou i zákony ve věci soudů a soudců nadán řadou pravomocí, skrze které do jinak nezávislé soudní moci může z titulu své ústavní funkce zasahovat, a je tedy třeba jeho případné nepřipustné zasahování a ovlivňování soudní moci hodnotit se zvýšenou přísností, jedná se především o pravomoci jmenovat soudce dle čl. 63 odst. 1 písm. i) Ústavy, pravomoc jmenovat ze soudců předsedu a místopředsedu Nejvyššího soudu dle čl. 62 písm. f) Ústavy, jmenovat soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedu dle čl. 62 písm. e) Ústavy, dále pravomoc jmenovat předsedu a místopředsedu Nejvyššího správního soudu z řad soudců tohoto soudu dle ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, pravomoc jmenovat na návrh ministra spravedlnosti předsedy vrchních soudů dle ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, a předsedy krajských soudů dle ustanovení § 104 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., současně je prezident republiky dle ustanovení § 8 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. oprávněn podávat návrhy na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti soudců, místopředsedů a předsedů soudů, skrze výkon těchto pravomocí tak prezident republiky může nežádoucím způsobem zasahovat do nezávislosti rozhodování jednotlivých soudců, na které může při jejich rozhodovací činnosti vyvíjet tlak v pro ně pozitivním i negativním smyslu, aby rozhodovali v souladu s jeho

vlastním přesvědčením, přičemž vzhledem k ostatnímu jednání prezidenta republiky uvedenému v této žalobě je tato obava z užívání pravomocí prezidenta republiky více než důvodná a skutek uvedený v písm. F této žaloby ji jen potvrzuje;

byť žádný z těchto skutků sám o sobě není hrubým porušením Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, dokonáním těchto dílčích skutků, které ve svém souhrnu dokládají porušení povinnosti zachovávat Ústavu a zákony České republiky, k čemuž se prezident republiky výslovně zavázal složením slibu, se dopustil setrvalého pohrdání právním řádem a ústavním pořádkem státu, jehož je hlavou a jehož právní řád a ústavní pořádek se zavázal dodržovat, čímž se dopustil hrubého porušení Ústavy a ústavního pořádku.

II.

Odůvodnění

Ad A.

Ústavní systém České republiky je, co se formy vlády týče, založen na principu, že vláda odpovídá Poslanecké sněmovně, což konstatuje celkem jednoznačně čl. 68 odst. 1 Ústavy, který zní „(1) *Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně.*“ Následné odstavce téhož článku, které stanoví pravidlo, že výběr předsedy vlády náleží prezidentu republiky a výběr dalších členů vlády pak jejímu předsedovi, definují systém vlády nazývaný také jako kancléřský systém, jehož podstatou je to, že politickou kontrolu nad složením vlády má její předseda, poté co je ustaven, přičemž odpovědnost vlády jako celku Poslanecké sněmovně není nijak dotčena.

Z povahy vzájemného vztahu mezi principem odpovědnosti Poslanecké sněmovně a způsobem ustavení vlády, popřípadě její obměny plyne, že jak ten, kdo jmenuje předsedu vlády, tak ten, kdo vládu sestavuje, by měli své kroky podřídit faktu, že vláda jako celek je odpovědná Poslanecké sněmovně. Odpovědnost Poslanecké sněmovně pak plyne z dalších nástrojů ústavního práva, kterými jsou především jednak předpoklad, že by vláda měla získat důvěru Poslanecké sněmovny, a jednak hrozba toho, že Poslanecká sněmovna jí může vyslovit nedůvěru. Obě tyto možnosti jsou doprovázeny sankcí v podobě povinnosti podat demisi, která by měla mít za následek bezprostřední spuštění mechanismu ustavení další vlády.

Existují i další nástroje, jež tento princip odpovědnosti posilují. Je jím právo interpelace náležící každému poslanci dle čl. 53 Ústavy, na které navazuje povinnost člena vlády na ni odpovědět. Dalším kontrolním nástrojem je povinnost člena vlády se dostavit osobně na schůzi Poslanecké sněmovny, pokud je o to požádán usnesením. Významným kontrolním prvkem je i právo Poslanecké sněmovny ustavit vyšetřovací komisi dle čl. 30 Ústavy. Za nástroj kontroly je třeba považovat i skutečnost, že Poslanecká sněmovna musí schválit státní rozpočet, který je výsostně exekutivním nástrojem, popřípadě nezbytnost schválit některé exekutivní kroky Parlamentem jako celkem (vyslání ozbrojených sil a pobyt cizích ozbrojených sil na území České republiky). Nástroje kontroly lze samozřejmě vnímat i jako sdílené kompetence, a to mimo jiné i proto, že vláda je fakticky významným prvkem legislativního

procesu. I sdílení kompetencí nebo jejich fúzování je pak dalším funkčním argumentem pro potřebu toho, aby vláda byla provázána s většinou v Poslanecké sněmovně.

Tyto prvky jako celek mají smysl a mohou fungovat, pokud se důsledně uplatňují základní rámovací nástroje odpovědnostního vztahu, tedy nezbytnost získání důvěry na počátku vládnutí a dále skutečná možnost vyjádřit nedůvěru, přičemž musí být zajištěno, že jak nezískání důvěry nebo vyjádření nedůvěry, jejichž následkem je demise, bude skutečně návazně doplněno reálným ustavením jiné vlády a tím bude naplněn jediný reálný sankční důsledek kontrolní a odpovědnostní funkce a kompetence Poslanecké sněmovny.

Jestliže platí, že vláda je odpovědna Poslanecké sněmovně, tak reálným důsledkem této odpovědnosti, pokud má skutečně existovat, musí být naplnění Ústavou předjímaných důsledků tohoto odpovědnostního vztahu. Jinými slovy prezident republiky má povinnost postupovat tak, aby odpovědnostní vztah byl naplněn, vykonáván a udržován. Prezident republiky samozřejmě má určité možnosti pouze v otázce výběru předsedy vlády, ale své úsilí musí směřovat k tomu, aby vláda podporu získala.

V souzené věci se stalo to, že před jmenováním vlády byl prezident seznámen ze strany Miroslavy Němcové, tehdejší poslankyně, se skutečností, že v Poslanecké sněmovně existuje většina minimálně sto jednoho poslance k ustavení vlády, která by mohla vládnout s podporou většiny této komory. Prezident republiky samozřejmě může usilovat o to, aby se vytvořila jiná většina, složená z jiných subjektů, ale stále musí své úsilí směřovat, alespoň k hypoteticky možnému získání takové důvěry. V souzené věci ale bylo zřejmé, že ustavení jiné většiny je fakticky vyloučené. Následně prezident republiky jmenoval předsedu vlády, který neměl oporu v žádné ze stran zastoupených v Poslanecké sněmovně.

Dlužno dodat, že situace, kdy prezident musí řešit situaci demise vlády uprostřed volebního období, nenastala poprvé. V minulosti jiní prezidenti republiky jmenovali vlády, které nesly mediální přídomek „úřednické“. Jednalo se o jmenování vlády Josefa Tošovského v roce 1997 prezidentem Václavem Havlem a jmenování vlády Jana Fischera v roce 2009 prezidentem Václavem Klausem. Obě tyto vlády ale byly jmenovány po projednání této věci s představiteli politických sil v Poslanecké sněmovně, která oběma vládám poté důvěru vyslovila.

V souzené věci se jednalo o absolutní úmyslné ignorování politické vůle Poslanecké sněmovny, které vedlo k ustavení vlády bez jakékoliv vazby na politické a ústavní těleso Poslanecké sněmovny, jehož bytostným ústavněprávním údělem je vedle legislativní role právě kontrola vlády, a neplnění role subjektu, jenž kontroluje zachování principu odpovědné vlády. Funkčním důsledkem popření této vazby bylo to, že vláda nezískala důvěru. K prohloubení závažnosti tohoto ústavního deliktu pak došlo tím, že prezident republiky nechal v potaz to, že po podání demise této vlády měl jmenovat dalšího předsedu vlády a nechal vládu vládnout ve stavu formální demise do doby, dokud nebyl nucen jmenovat vládu po volbách do Poslanecké sněmovny, ačkoliv i po nevyjádření důvěry vládě byl opětovně osloven většinou v Poslanecké sněmovně s požadavkem na jmenování předsedy vlády podle představy této většiny.

Nelze v této souvislosti odhlédnout od toho, že politická většina v Poslanecké sněmovně po nevyjádření důvěry usilovala o jmenování předsedy vlády, který by měl podporu většiny, a v návaznosti na odmítnutí ze strany ústavně žalovaného zvolila radikální krok, jak tento postoj překonat. Tímto

krokem byl návrh na vlastní rozpuštění, který vedl následně k dalším volbám do Poslanecké sněmovny. Je třeba ovšem zdůraznit, že tento krok nemá být nástrojem, kterým lze překonat dysfunkci prezidenta republiky.

Ignorování demise pak odpovědnostní vztah mezi Poslaneckou sněmovnou a vládou vyprázdnilo zcela, protože Poslanecké sněmovně byla tímto protiústavním krokem zcela odebrána kompetence, kterou má dle čl. 68 odst. 1 Ústavy. Nelze totiž pominout, že komplex odpovědnostních vztahů v sobě obsahuje dva typy prvků. Prvním jsou nástroje, kterými Poslanecká sněmovna nebo poslanec mohou získat určité informace (interpelace, vyšetřovací komise, právo na přítomnost člena vlády apod.), které jsou nezbytné k rozhodování, jak naložit s tvrdými sankčními nástroji. Druhým typem jsou nástroje, kterými se mohou takto získané poznatky realizovat a to jsou dva základní nástroje, které mohou vést k demisi vlády (nevyjádření důvěry nebo vyjádření nedůvěry).

Pokud jsou zachovány tyto nástroje a demise je spjata s důsledkem konce vládnutí, je odpovědnostní vztah zachován. Pokud prezident republiky demisi ignoruje, prohlubuje a prodlužuje tak svůj ústavní delikt, protože dlouhodobě zcela odstraní jediné tvrdé nástroje, kterými může sněmovna vykonávat jakýkoliv vliv na vládu.

Vláda se tak stala svým bytím zcela nezávislou na jakémkoliv vůli Poslanecké sněmovny a stala se naopak zcela závislou na vůli prezidenta republiky. Důsledkem tohoto stavu bylo i to, že byl přechodně suspendován kancléřský systém vlády, protože předseda vlády zcela závislý na libovůli prezidenta republiky ztrácí fakticky reálnou možnost oponovat prezidentu republiky v personálních otázkách a jedná se tak o *de facto* čistě prezidentskou vládu. K závažnosti tohoto deliktu je třeba dodat, že v kontextu ústavního systému České republiky, jejíž Ústava nepochybně předpisuje parlamentní formu vlády, neexistují nástroje, které mají jiné formy vlády, jež se více blíží prezidentské formě vlády. Jestliže například v systému Spojených států amerických je základním zdrojem ustavení exekutivy prezident, tak obě komory parlamentu disponují silnými kontrolními prvky, včetně možností blokace některých personálních rozhodnutí, konkrétních rozpočtových kompetencí apod. Pokud je neorganicky vynucen systém prezidentské vlády, aniž by byly pro to stanoveny obvyklé kompenzační prvky, je takový stav mnohem rizikovější.¹

Jak Poslanecká sněmovna, tak prezident republiky, vzešli z demokratických voleb. Volič ale dával hlasy poslancům s předpokladem, že ti budou ve sboru vykonávat kontrolu vlády, kdežto prezident republiky obdržel své hlasy ke zcela jinému účelu. V zásadě k tomu, aby vykonával funkce reprezentanta, garanta a moderátora, nikoliv k tomu, aby byl prezidentem vládnoucím, k čemuž Ústava nevytváří potřebné předpoklady. Podobné pokusy prezidenta republiky nemohou vést k jiným důsledkům, než jsou dysfunkce systému parlamentní vlády. Základní podstatou ústavního deliktu prezidenta republiky je tak dlouhodobá aktivní snaha o proměnu parlamentní formy vládnutí na čistě prezidentskou formu exekutivního vládnutí, což je hrubým porušením principu parlamentní vlády, jak plyne z Ústavy České republiky jako celku. Mimoprávně lze tento krok popsat jako zcela bezprecedentní a neústavní uzurpaci moci.

Ústavně žalovaný, který si v podstatě uzurpoval řízení exekutivy bez odpovědnosti Poslanecké sněmovně tak porušil Ústavu hrubým způsobem, protože takový způsob vládnutí Ústava nezná

¹ Pro podobný postup existuje historická paralela ve vývoji tzv. výmarské republiky po roce 1930, kdy byla jednostrannými kroky říšského prezidenta rozvrácena rovnováha ústavního systému, což přispělo k neblahým důsledkům pro roce 1933.

a stanoví způsob vládnutí zcela jiný.

Ad B.

Role prezidenta republiky po volbách do Poslanecké sněmovny je jednou z nejdůležitějších politických a právních funkcí, které v ústavním systému republiky plní. Jeho pravomocí je jmenovat předsedu vlády, který okamžikem jmenování se stává dominantní figurou exekutivy a pánem nad složením vlády. Tímto se faktický potenciál prezidenta vyčerpává. Smyslem existence ústavy v tom nejširším slova smyslu je mimo jiné, aby se vládlo. Existence pokud možno stabilní vlády, která se odpovídá Poslanecké sněmovně, je cílem ústavního pořádku, a prezident republiky má povinnost svou kompetenci vykonávat tak, aby směřovala k tomuto cíli.

Prezident republiky, jehož role se fakticky vyčerpá v okamžiku jmenování předsedy vlády, protože následně se dominujícím subjektem procesu stává předseda vlády, tedy stojí před úkolem, koho jmenovat předsedou vlády. Funkce prezidenta republiky je samozřejmě funkce politická a v procesu jednání může proces usměrnit způsobem, který považuje za politicky vhodnější, ale nesmí proces, který má směřovat k ustavení Poslanecké sněmovně odpovědné vlády, zmařit nebo ztížit ve své podstatě. Výkon funkce, který nerespektuje účel sestavení vlády, je protiústavní.

V procesu výběru předsedy vlády tak může prezident republiky sehrát roli arbitra pouze za situace, kdy přichází v úvahu více řešení; například tehdy, pokud jedna politická strana deklaruje ochotu se podílet na vzniku dvou nebo více variant sněmovních většin, ale sama nebude dominantní silou v žádné možné variantě, takže nebude mít nominanta na předsedu vlády. Lze za určitých okolností připustit zjišťování možností vzniku většinové vlády, pověření nějaké jiné osoby zjišťováním téhož, jednání s politickými stranami o osobách předpokládaných kandidátů na předsedu vlády, jsou-li pro ostatní nepřekonatelnou překážkou pro sestavení vlády apod. Prezident může tlumit animozity bránící vzniku vlády apod.

V procesu jmenování předsedy vlády ovšem prezident při jednání s politickými aktéry musí respektovat jiné ústavně právní principy, které jsou výslovně v Ústavě České republiky vyjádřeny. Sem patří především skutečnost, že podle čl. 5 Ústavy je „*Politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.*“ Toto pravidlo zavazuje prezidenta republiky k respektování politických stran jako entit, které jsou pro fungování politického provozu klíčové. Podle čl. 20 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina) platí, že „*(4) Politické strany a politická hnutí, jakož i jiná sdružení jsou odděleny od státu.*“ Politické procesy jako celek pak musí respektovat princip většinového rozhodnutí dle čl. 6 věty první Ústavy: „*Politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním.*“

Z uvedeného plyne, že prezident republiky je povinen respektovat politické strany jako relevantní aktéry procesu ustavení vlády. Tato skutečnost je do značné míry posílena i na úrovni podústavního práva, protože volební zákon a jednací řád Poslanecké sněmovny tuto skutečnost ještě posilují, aniž by to bylo na úkor ústavnosti. Současně je prezident republiky jako nositel státní moci povinen respektovat oddělení veřejné institucionální moci (včetně té jeho) od autonomních procesů v politických stranách, jak předepisuje čl. 20 odst. 4, a je povinen respektovat výsledky těchto procesů, mimo jiné i to, že procesy v těchto politických stranách jsou založeny na principu většinového rozhodnutí. Všechny procesy a jednání by prezident republiky měl provádět v určité míře transparentnosti a své záměry a jejich varianty přiměřeně sdělovat veřejnosti.

V případě situace po volbách na podzim roku 2013 prezident namísto toho, aby bez dalšího akceptoval fakt, že většinou zvoleným nejvyšším představitelem politické strany České strany sociálně demokratické, která vyhrály volby s deklarovaným úmyslem učinit ze svého předsedy předsedu vlády, byl Bohuslav Sobotka, tak zahájil neveřejné jednání s politickou menšinou v této politické straně s cílem vyvolat vnitřní proces, který tento stav obsazení vedení strany reviduje, aby se nestal předsedou vlády aktuální předseda vítězné politické strany. Tento proces by nemohl být zahájen, pokud by neměl podporu ze strany prezidenta republiky, alespoň v podobě, že jmenuje předsedou vlády právě pretendenta takto provedeného vnitrostranického převratu.

Pokus o dokonání vnitrostranického převratu nebyl úspěšný. Předseda politické strany byl dočasně postaven mimo vyjednávací tým, ale tento vývoj byl zvrácen a nakonec se stal předsedou vlády, nicméně až 95 dní po volbách, tedy 29. ledna 2014. Po celou dobu prezident republiky politickou roli předsedy vlády naopak ztěžoval. Z hlediska politického se jím stal navzdory prezidentu republiky, ačkoliv ten by měl proces maximálně urychlit a usnadnit. Prezident svou aktivitou nerespektoval autonomii politické strany a skrze potenciální dopad výkonu své mocenské kompetence působil skrytě na poměry v politické straně, aby byl popřen její demokratický charakter a respekt k většinovému rozhodnutí. Ve svém důsledku tak usiloval o to, aby exekutivní moc přešla do rukou jiné osoby, než té, která k tomu získala otevřený politický mandát v právě dokončených volbách.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že v případě osoby nominované vítěznou politickou stranou, tedy ve vztahu k Bohuslavu Sobotkovi, nepanovala ani náznakem žádná pochybnost o jeho právní způsobilosti být předsedou vlády (například konflikt zájmů, překážka v podobě lustračního práva, trestní řízení apod.).

Prezident republiky tak svou kompetenci užíval způsobem, který je zcela v rozporu s Ústavou, protože se podílel na vyvolání situace, která by byla zcela v rozporu se všemi zásadami, které se týkají politického rozhodování, a to způsobem, jenž by popíral materiální jádro demokratického ustavení vlády. Za symptomatické a podtrhující i úmysl ústavně žalovaného nerespektovat pravidla ustavení nové vlády je možné považovat i jeho veřejná prohlášení, kterými v době sestavování vlády hodnotil jednotlivé ministry. Současně pak dával najevo, že za určitých okolností je jmenovat nemusí. Byť tuto hrozbu nerealizoval, tak samotné zpochybňování kompetence předsedy vlády podtrhuje subjektivní stránku tohoto skutku.

Skutečnost, že původního zamýšleného cíle prezident republiky nakonec nedosáhl, pro řešení otázky, zda je prezident za své jednání deliktně odpovědný, není rozhodující. Jeho jednání mělo nezamýšlené důsledky v podobě zásadní proměny dotčené politické strany a v podobě velmi pozdního ustavení vlády. Skutečnost, že ústavně žalovaný zásadním způsobem ohrozil ustavování vlády v návaznosti na demokratický výsledek voleb a působil směrem zcela opačným, zakládá hrubé porušení jednoho ze zcela základních principů Ústavy a dílčích principů upravených Ústavou a Listinou, a to demokratického vládnutí na základě svobodné soutěže politických stran, které jsou odděleny od státu. Jedná se tedy o porušení hrubé.

Ad C.

Je ústavněprávní praxí, která se ustálila jako obecně akceptovaná norma, že demise předsedy vlády má

tentýž následek jako demise vlády jako celku. Předně je třeba respektovat, že demise předsedů vlády Václava Klause 30. listopadu 1997, Vladimíra Špidly 1. července 2004, Stanislava Grosse 25. dubna 2005 a Petra Nečase 17. června 2013 byly vždy individuálními demisemi předsedů vlád, kteří tak činili jako své rozhodnutí s důsledky pro celou vládu. Posledně jmenovanou demisi dokonce přijímal prezident republiky, jenž je nyní ústavně žalovaným a který nikterak nezpochybnil její důsledky ve vztahu k vládě jako celku. V ani jednom případě nevznikla jakákoliv pochybnost, že individuální demise předsedy vlády má za následek totéž, co demise vlády jako celku. Opačný případ, tedy individuální demise bez důsledků pro vládu jako celek, se v ústavní praxi po dobu účinnosti Ústavy nevyskytl. Na myšlenku podtrhující kancléřskou povahu systému exekutivního vládnutí se shodují i mnozí relevantní odborníci na ústavní právo v akademické sféře.²

Pokud úřadující předseda vlády, jenž hodlá tohoto v minulosti opakovaně užitého nástroje použít k řešení politické krize, sdělí záměr podat demisi a prezident republiky na to reaguje tak, že otevřeně deklaruje, že poruší Ústavu tím, že za vládu bude nadále považovat zbytek vlády bez jejího předsedy, který podá demisi, je to samo o sobě porušením Ústavy. Prezident republiky by totiž takto vytvořil vládu, v jejímž čele by stál fakticky dosavadní místopředseda vlády, jehož členství ve vládě bylo shodou okolností důvodem k zamýšlené demisi, která měla členství trestně stíhaného člena vlády ukončit.

S ohledem na povahu kancléřského způsobu vládnutí je zcela legitimní, pokud předseda vlády z politických důvodů hodlá vládní krizi ukončit svou demisí, čímž by dosáhl ukončení ministerského mandátu osoby, která z politických a právních důvodů (trestní stíhání) nemá podle jeho názoru tuto funkci vykonávat. Pokud prezident republiky otevřeně deklaruje, že bude postupovat protiústavně, čímž ve svém důsledku zmaří zamýšlený cíl, jedná způsobem, který zásadně redukuje kompetence předsedy vlády.

Předseda vlády na tuto situaci reagoval tím, že namísto demise podal prezidentovi republiky návrh na odvolání ministra financí Andreje Babiše, který prezident ignoroval a otevřeně deklaroval, že mu nevyhoví. Porušil tím nepochybně pravidlo čl. 74 Ústavy, které zní, že „*Prezident republiky odvolá člena vlády, jestliže to navrhne předseda vlády.*“ Ustálený výklad vede k nepochybným závěrům, že prezident republiky má povinnost návrhu na odvolání vyhovět vždy a že nemá žádnou diskreci k posouzení takového návrhu.³ Návrhu musí při tom vyhovět bezodkladně.

Je klíčovým právem předsedy vlády mít nad svou vládou plnou personální kompetenci, protože to vyjadřuje jeho klíčovou roli hlavy výkonné moci. Prezident republiky zde otevřeně porušuje Ústavu v podstatě ve dvou krocích. Jednak deklaruje, že vyloží demisi v rozporu s Ústavou. V reakci na to navrhl předseda vlády odvolání člena vlády, aby řešil krizi jinak. I v tomto prezident republiky porušil zcela zjevně a otevřeně Ústavu. Byla zde tedy situace, která byla všemi aktéry popisována jako politická krize. Předseda vlády hodlal použít dva možné způsoby řešení a prezident republiky mu v obou případech v tom bránil protiústavním způsobem. Ministr po třech týdnech nakonec odvolán sice byl, ale stalo se tak až v okamžiku, kdy s tímto řešením souhlasil sám ministr za situace, kdy se v rámci vládní koalice dohodlo jiné řešení. Vzhledem k tomu, že Ústava nepředpokládá souhlas ministra se svým odvoláním, podmínil ústavně žalovaný svůj protiprávně odkládaný akt nepřípustnou podmínkou,

2 Kysela, Jan; Wintř, Jan: *Ústavní rozměr vládní krize z května 2017*. In: *Právní rozhledy*, č. 13-14, ročník 2017, ISSN: 1210-6410, str. 457-463.

Rychetský, Pavel in: Rychetský, P., Langášek, T., Herc, T., Mlsna, P. a kol.: *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 709-710.

3 Tamtéž.

kteřou zásadně zasáhl do politických poměrů v rámci vládní koalice.

Subjektivní stránku tohoto skutku pak podtrhuje i prohlášení prezidenta republiky, kterým komentoval výklad Ústavy, že demise předsedy vlády má za následek i demisi vlády jako celku, a to slovy, že se jedná o idiotskou ústavní zvyklost. Označit jeden z funkčních principů fungování Ústavy tímto přívlastkem je projevem hlubokého despektu k ústavnímu pořádku.

Prezident republiky tak v podstatě jednak zcela odňal předsedovi vlády dvě klíčové kompetence a jednak mu zcela odňal možnost řešit krizovou politickou situaci. Dal tím najevo, že je ochoten porušit prakticky jakékoliv ustanovení Ústavy nebo pravidla z ústavního pořádku vyplývajícího. V praktickém důsledku tak udržoval proti vůli předsedy vlády podobu vlády, která byla v rozporu s představou a návrhem jejího předsedy. Prezident republiky tak na sebe fakticky protiústavně atrahoval kompetenci předsedy vlády, jehož tak postavil do situace, kdy před Poslaneckou sněmovnou (a před veřejností) nesl za takto nastalý stav odpovědnost, ale neměl možnost, jak politickou otázku řešit.

I toto jednání je třeba hodnotit jako hrubé porušení Ústavy, protože zde kumulativně porušil všechny pravidla, která vytvářela ústavou garantovaný prostor pro předsedu vlády vzešlého z demokratických voleb do Poslanecké sněmovny vládnout v souladu s mandátem k tomu uděleným.

Ad D.

Pokud se prezidentem jmenovaná vláda uchází o důvěru Poslanecké sněmovny, kterou nedostane, je povinností prezidenta hledat okamžitě jiné řešení, jež povede k vládě podpořené důvěrou. Prezident republiky sice teoreticky může pověřit tutěž osobu, která v roli předsedy předchozí vlády důvěru pro tuto vládu nezískala, pokud jsou dány předpoklady pro získání této důvěry. Není ovšem ústavně přípustné, pokud tak prezident neučiní, ale pouze otevřeně deklaruje vůli někdy v budoucnu jmenovat předsedou vlády tutěž osobu, kterou současně nechává vládnout v demisi bez důvěry delší dobu. Takovým postupem porušuje jednak povinnost hledat řešení založené na důvěře, jak je specifikováno shora pod bodem B., a jednak povinnost respektovat odpovědnost vlády Poslanecké sněmovně, jak je rozvedeno shora pod bodem A.

Prezident republiky v podstatě po dobu téměř šesti měsíců udržoval v existenci systém, ve kterém nemohla Poslanecká sněmovna vykonávat kontrolní funkci. Předseda vlády, který byl v demisi bez další nominace (slib budoucí nominace není právně závazný), byl tak de facto vydán zcela svévoli prezidenta republiky, který by mohl během hodiny jmenovat vládu zcela jinou, a třeba takovou, která by neměla k Poslanecké sněmovně žádný vztah, jak tomu bylo v případě pod bodem A. Současně prezident republiky dal najevo, že jmenuje pouze vládu, které by předsedal konkrétní předseda, čímž zabránil Poslanecké sněmovně hledat jiné varianty většinového řešení.

Předseda vlády tak byl v podstatě zcela zbaven své kancléřské role na vrcholu exekutivy a byl degradován do role zcela podřízeného náměstka pověřeného řízením prezidentovy vlády. I v tomto případě se jednalo o přechodné prosazení čistě prezidentského systému a vyprázdnění kontrolní role Poslanecké sněmovny a kancléřské role předsedy vlády. Porušení zcela základního principu Ústavy a je tak třeba vnímat jako porušení hrubé.

Ad E.

Ústava ve svém článku čl. 68 odst. 2 jednoznačně stanoví, že „(2) *Předsedu vlády jmenuje prezident republiky a na jeho návrh jmenuje ostatní členy vlády a pověřuje je řízením ministerstev nebo jiných úřadů.*“ Ustálený výklad ústavního práva respektovaný všemi dosavadními prezidenty, stejně jako zastávaný všemi akademickými výklady práva, vykládá zmíněné ustanovení tak, že prezident republiky je návrhem předsedy vlády na jmenování ministra vázán, a to bez jakékoliv diskrece, popřípadě s minimální diskrecí založené na absolutní a zpravidla formální překážce. Pro tento závěr svědčí jak (dosavadní) ústavní praxe, tak i shoda v odborné obci.

V odborné obci se vyskytují názory, že prezident není vázán návrhem, pokud je navržená osoba právně nezpůsobilá funkci ministra vykonávat, respektive má vlastnosti, které to vylučují u všech jiných veřejných funkcí (nezletilost či ztráta svéprávnosti),⁴ popřípadě neslučitelnost funkcí stanoví přímo Ústava; například čl. 70 Ústavy.⁵ Výjimečně se vyskytují názory, že v případě extrémní faktické neslučitelnosti (analfabet, agent cizího nepřátelského státu) je prezident republiky oprávněn návrhu nevyhovět. V obecné rovině se ovšem jedná o tak zjevné výjimky, že svou povahou potvrzují jinak platné pravidlo vázanosti prezidenta republiky návrhem předsedy vlády.

Jestliže se vedou úvahy, zda prezident republiky je povinen vyhovět návrhu, ke kterému za běžných okolností fakticky nemůže dojít, protože si lze opravdu stěží představit, že na ministra bude navržen nezletilý, nesvéprávný, analfabet či důstojník tajné služby cizího státu, tak absurdita takové diskuse pak potvrzuje pravidlo, že prezident republiky není oprávněn návrhu nevyhovět z důvodů ryze politických a nijak zásadních. Důvody, které prezentoval ústavně žalovaný, byly vyjádřením prostého politického nesouhlasu s určitými postoji osoby, která byla navržena, přičemž tyto postoje nebylo žádným způsobem možné vykládat jako jakkoliv protiprávní či ohrožující ústavní pořádek.

Nelze ani odhlédnout od toho, že respektování návrhu předsedy vlády je vedle nesporného výkladu čl. 68 odst. 2 Ústavy rovněž i věcí ustálené ústavní praxe a ústavních zvyklostí, jež tvoří za více než 26 let účinnosti relativně silný zdroj ústavního práva. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že diskuse nad postojem různých prezidentů k různým návrhům předsedů vlád na obsazení míst ve vládě byly vždy v centru pozornosti mediální scény. Otázka závaznosti návrhu předsedy vlády, traktovaná mnohdy na pozadí domnělých nebo skutečných výhrad prezidenta k návrhu, byla otevírána opakovaně.

Politický proces sestavování nebo obměny vlády zažil opakované diskuse nad personálními otázkami mezi prezidentem republiky a předsedou vlády. Platilo tak jak pro prezidenta Václava Havla, tak i pro Václava Klause a rovněž i pro ústavně žalovaného. Doposud však všechny situace, ve kterých předseda vlády návrh podal, vedly k tomu, že prezident republiky člena vlády jmenoval. Lze tedy konstatovat, že i postup ústavně žalovaného při sestavování vlády Bohuslava Sobotky, který byl doprovázen návštěvami kandidátů u prezidenta republiky za účelem konzultací, v podstatě zase pouze upevnil dosavadní ústavní praxi a zvyklosti, že prezident je návrhem bezpodmínečně vázán. V té době vznášené výhrady obecně politického charakteru se od těch, které se vztahovaly k návrhu později odmítnutému, nijak typově nelišily.

Podle Ústavy České republiky, která obsahuje v podstatě čistý kancléřský model vlády, platí několik

4 Rychetský, Pavel in: Rychetský, P., Langášek, T., Herc, T., Mlsna, P. a kol.: *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 709-710.

5 Tamtéž.

odpovědnostních vztahů a funkčních principů, které princip vázanosti prezidenta návrhem na jmenování ministra (či jiného člena vlády) s ohledem na svou logiku potvrzují.

Podle ust. čl. 67 odst. 1 Ústavy „(1) *Vláda je vrcholným orgánem výkonné moci.*“ Podle ust. čl. 68 odst. 1 Ústavy „(1) *Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně.*“ V případě prezidenta republiky platí, že je sice hlavou státu (čl. 54 odst. 1 Ústavy) a vykonává další jiné funkce, ale tyto funkce neobsahují předpoklad, že by se měl na výkonné moci jakkoliv podílet nad rámec jasně vymezených ústavních kompetencí. Naopak platí, že není z výkonu své funkce odpovědný, a to ani Poslanecké sněmovně ani nikomu jinému. Pokud by odepření jmenování člena vlády dle návrhu jejího předsedy bylo shledáno ústavně konformní, tak by tím byly popřeny všechny uvedené principy.

Prezident republiky sice své nominační veto do té doby použil pouze jednou, a to ve vztahu k členovi slabé koaliční strany, kterýmžto postupem předešel riziko kompetenčního sporu, který z politických důvodů nechtěl předseda vlády zahájit. Případné nominační veto, které sice bylo užito jednou, by ale dovedeno do důsledků, tedy pokud by obstálo v testu času, znamenalo zásadní změnu ústavního systému. Pravidlo vázanosti návrhem, popřípadě opačné pravidlo úplné diskrece prezidenta republiky, je svou povahou úplné. Návrh buďto závazný je, nebo není. Byť prezident republiky testoval faktické rozšíření svých možností na zdánlivě banálním případě, pokud by takové rozšíření bylo funkční, důsledky by rozhodně nebyly banální.

Platilo by totiž, že na složení zásadního a nejvyššího orgánu výkonné moci by měl vliv prezident republiky, který by mohl kohokoliv z jakýchkoliv důvodů vetovat. To je totiž to, co se skutečně stalo, a to dokonce z důvodů, které lze označit za politicky zcela malicherné, ne-li dokonce osobní. Předseda vlády by tak byl omezen na předkládání návrhů, které by prezidentovi zcela konvenovaly, což by vedlo ke zcela jinému obsazení vlády než k takovému, které by odpovídalo představě předsedy vlády. Vláda by tím pádem měla hlavy dvě, prezidenta republiky, který rozhoduje o jejím složení, a předsedu vlády pro běžné řízení. Česká republika má navíc vypěstovanou silnou tradici ústavně zcela konformního koaličního vládnutí a personální obsazení je mnohdy věcí koaliční dohody, jež se poté realizuje skrze koaličně dohodnutý návrh na jmenování všech členů vlády. Takové koaliční dohoda je mnohdy věcí kompromisu a vzájemného vyvažování.

Pokud by prezident republiky mohl kohokoliv z jakýchkoliv důvodů kohokoliv vetovat, tak by se v podstatě stal hegemonelem celého procesu, jehož význam by byl zcela nad většinou v Poslanecké sněmovně, kterou by tvořila stávající koalice. Prezident republiky by v podstatě mohl učinit vládu zcela invalidní, ale nadále by platilo, že vládne pouze ona, která se odpovídá Poslanecké sněmovně, a že prezident republiky je zcela neodpovědný.

Ústavní systémy mají svou vnitřní logiku a kompetence či moc bývají odrazem odpovědnosti. Skutečnost, že ústavně žalovaný nejmenoval ministra, který mu byl předsedou vlády navržen, představuje změnu, jejíž podstatou je vnos neodpovědného vládnutí do ústavního pořádku a odepření kompetence těm, kdo odpovědnost mít mají, což jsou principy, strukturálně vzato, velmi nebezpečné ústavnímu systému jakéhokoliv státu. S ohledem na uvedené je tedy zjevně shora popsané odepření jmenování člena vlády zjevným a hrubým porušením ústavního pořádku.

Ad F.

Nezávislost justice je jednou z klíčových podmínek jejího fungování v právním státě. Justice musí být organizována tak, aby jednotliví soudci měli podmínky pro nezávislé rozhodování. Součástí principu nezávislosti justice je rovněž související úsilí celého systému, aby v tuto nezávislost panovala ze strany odborné, laické a i té nejširší veřejnosti důvěra. Ústavodárce pak nezávislost soudců dokonce konstatoval ve více ustanoveních Ústavy. Podle ust. čl. 81 Ústavy platí, že „*Soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy*“; dále pak podle čl. 82 odst. 1 věty první Ústavy platí, že „*Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí.*“ Už samotná zjevná redundance opakování téhož, nebo snad opatrnost ústavodárce, který chtěl výslovně nezávislost soudní moci chránit, svědčí o tom, že ústavodárce považoval tento princip za krajně důležitý.

Potřeba ochrany nezávislosti se pak promítá i do rozhodování o některých zdánlivě nesouvisejících otázkách, jako je třeba opakovaně vyjádřený zákaz platové restrikce soudcovských platů, který Ústavní soud opakovaně označil za protiústavní. Východiskem pro tato rozhodnutí byla úvaha, že princip soudcovské nezávislosti je absolutní a nelze připustit ani dílčí zásah do něj. Jakékoliv překročení hranice nepřipustného jednání, byť v podobě, které nevyvolává ještě žádné důsledky, je třeba identifikovat na samém začátku a jako takové označit a právně odstranit či potrestat.

Kritika soudních rozhodnutí je v demokratické společnosti vždy přípustná a svědčí nepochybně i ve prospěch prezidenta republiky. Přípustná je samozřejmě i veřejná diskuse o právních otázkách, která probíhá současně se soudním rozhodováním. Podstatou soudcovské nezávislosti ovšem je to, že než je takové rozhodnutí vydáno, soudce by měl mít dostatečný mentální prostor a subjektivní pocit svobody učinit rozhodnutí podle svého svědomí. Právní teorie traktuje myšlenku, že soudce musí ustát kritiku svých rozhodnutí. Tento princip byl ale vyřčen ve vztahu k veřejnosti a ve vztahu k jiným složkám. Ze strany jiných orgánů veřejné moci a ústavních činitelů pak platí povinnost určité obezřetnosti, pokud se mají k otázkám rozhodovaných soudci vyjadřovat.

Ústavní činitelé, včetně prezidenta republiky, kteří se se soudci stýkají z pracovních a protokolárních důvodů, by pak měli respektovat, že jak kritika rozhodnutí, tak diskuse o otázkách ještě nerozhodnutých, musí být vedena tak, aby nebyl dotčen subjektivní pocit soudcovské nezávislosti. Otázka soudcovské nezávislosti je totiž vedle institucionální garance (neodvolatelnost, záruka platu, zákonný soudce apod.) totiž také otázkou atmosféry v prostředí justice i společnosti jako celku. Zatímco institucionální garance lze ošetřit a skrze rozhodovací činnost Ústavního soudu vynutit, tak atmosféra garantující pocit nezávislosti je statek, který je nenahraditelný a v případě jeho ohrožení je obtížné jej obnovit. Atmosféru nelze vynutit institucionálně, protože je výsledkem společného působení civilizační vrstvy společnosti a institucionálního rámce.

Na věci nic nemění, že to, co je zcela přípustné a legitimní ve vztahu k jiným složkám moci, například obvyklá setkání představitelů zájmových skupin s poslanci nebo představiteli exekutivy, je ve vztahu k justici absolutně nepřipustné. Je třeba zdůraznit, že ani to, že představitelé justičních či stavovských institucí mohou takto zcela legitimně působit třeba na poslance nebo ministry, jde-li např. o transparentní upozorňování na institucionální problémy justice, neznamená, že by byl byť náznakem přípustný opačný postup. Soudcovská nezávislost je natolik výjimečný statek, že jakákoliv srovnání s jinými rolmi jsou nepřipustná.

V souzené věci se stalo to, že ústavně žalovaný v roli nejvyššího ústavního činitele navrhl předsedovi

jedné ze dvou nejvyšších soudních institucí v rámci obecného soudnictví ve věci, kterou rozhodoval soud, jemuž předseda předsedal, aby soud rozhodl podle přímé zakázky ústavně žalovaného, který mu za to přislíbil jmenování do nejprestižnější justiční funkce, jež má paradoxně dbát i na nezávislost justice. V tomto skutku se jedná, strukturálně vzato, o násobný útok na soudcovskou nezávislost, protože vedle přímého působení, jež je samo o sobě nepřijatelné, bylo doprovázeno příslibem funkce, jež má být získána podle jiných kritérií. Samostatným rozměrem útoku na soudcovskou nezávislost je pak pokus dosadit do čela Ústavního soudu osobu, jež by takto dosazena se nemohla poté cítit subjektivně nezávislá.

Je pak zcela bezpředmětné, že pokus dokonat delikt byl spáchán na zjevně osobě nezpůsobilé ji vyhovět. Už samotná nabídka představuje zásadní ránu soudcovské nezávislosti, protože veřejnost, odborná i širší, se může legitimně domnívat, že to nebyla nabídka první, stejně jako si může klást otázku, jak na ni reagovali ostatní. Společenský stav, kdy je vůbec možné takovou nabídku učinit, je obecně nepřijatelný.

Nelze ani opomenout skutečnost, že Ústava zná jediný zákaz, kterým je chráněn obecný princip v ní vyjádřený. Podle ust. čl. 82 odst. 1 věty druhé Ústavy platí, že „*Jejich nestrannost [rozuměj soudců] nesmí nikdo ohrožovat.*“ Žádné jiné ustanovení ústavy nestanoví výslovný obecný zákaz ohrožení nějakého funkčního principu. Z dikce ustanovení je pak zjevné, že zákaz se nevztahuje na dokonané ohrožení, ale zvolený slovesný vid nasvědčuje, že je zakázána jakákoliv činnost, která je ohrožením. Tedy ono překročení úzké hranice absolutního respektu k soudcovské nezávislosti. To samo o sobě posiluje právní závěr, že samotné ohrožení bez jakéhokoliv dokonání je ústavním deliktem.

Ústava zná jediný zákaz, který by měl dikci skutkové podstaty deliktního jednání. Je to právě zákaz ohrožování nestrannosti soudců. S ohledem na uvedené je tedy shora popsané jednání nepochybně hrubým porušením Ústavy.

Ad G.

Jedním ze základních ústavněprávních pravidel a povinností prezidenta republiky, které konstituují a vyjadřují zakotvení kancléřského systému vládnutí v systému parlamentní demokracie v České republice, je ustanovení čl. 74 Ústavy. To stanoví, že „*Prezident republiky odvolá člena vlády, jestliže to navrhne předseda vlády.*“ Toto ústavní pravidlo je z hlediska gramatického a systematického výkladu Ústavy tak jednoznačné, že veškerá odborná veřejnost se na bezvýhradné povinnosti prezidenta republiky⁶ takovému návrhu předsedy vlády vyhovět shoduje a jde tedy o nesporné *communis opinio doctorum*.⁷ Společně s ustanoveními čl. 68 odst. 2 a 5 Ústavy vyjadřuje postavení předsedy vlády jako prvního mezi nerovnými a jeho výlučnou personální kontrolu nad celou vládou. Tomuto rovněž přisvědčují ustanovení čl. 73 odst. 1 a 3, a čl. 77 odst. 1 a 2 Ústavy, z nichž jednoznačně vyplývá sepětí osoby předsedy vlády s vládou samotnou. Z toho důvodu se v ústavní praxi také ustálilo pravidlo, podle kterého se demisí předsedy vlády rozumí demise celé vlády.

Předseda vlády pak s celou vládou za své případné personální kroky odpovídá dle čl. 68 odst. 1 Ústavy

6 Mikule, Vladimír in: Sládeček, V., Mikule, V., Syllová, J., Suchánek, R. *Ústava České republiky, komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 720.

7 Srov. Kysela, Jan; Wintr, Jan: *Ústavní rozměr vládní krize z května 2017*. In: *Právní rozhledy*, č. 13-14, ročník 2017, ISSN: 1210-6410, str. 457-463.

Poslanecké sněmovně, která vládě vyjadřuje důvěru, popřípadě nedůvěru. Pokud má však toto výsadní postavení předsedy vlády mít v ústavním systému smysl a fungovat tak, jak ústavodárce zamýšlel, je třeba, aby personální rozhodnutí předsedy vlády ve formě jeho návrhů na jmenování a odvolání členů vlády byla prezidentem republiky vykonána bez zbytečného odkladu.⁸ V opačném případě dochází k porušení principu kancléřského systému vládnutí, jelikož by, v tomto případě odvolávaný, člen vlády byl závislý na důvěře nikomu neodpovědného prezidenta republiky a nikoliv předsedy vlády. Nastala by tedy situace, kdy vláda a její předseda je odpovědná Poslanecké sněmovně za personální rozhodnutí, které předseda vlády neučinil. Taková forma ústavního systému se nazývá jako poloprezidentský a není v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

V této souvislosti nelze ani přehlédnout skutečnost, že v době, kdy se tento skutek odehrával, vyvolala opozice v Poslanecké sněmovně hlasování o nedůvěře vládě, přičemž toto hlasování mělo politickou vazbu na okolnosti, které byly vyvolány skutkem ústavně žalovaného. Došlo tak k tomu, že Poslanecká sněmovna hlasovala o nedůvěře vládě v okamžiku, kdy její kroky hájil, mimo jiné člen vlády, jenž jím byl v rozporu s vůlí jejího předsedy (rovněž i v rozporu s vůlí druhého koaličního partnera, což je ovšem z hlediska právní relevance nevýznamné). Předseda vlády, který by měl být pánem nad složením své vlády a odpovídat se mimo jiné za její složení tak čelil možnému vyjádření nedůvěry ve složení, které mu určil ústavně žalovaný. Hlasování o nedůvěře je přitom klíčovým nástrojem, jakým kontroluje Poslanecká sněmovna vládu. V situaci, kdy postup ústavně žalovaného odepírá, mimo jiné v takto klíčovém okamžiku, předsedovi vlády zásadní personální kompetenci, je tímto význam jeho funkce zásadním způsobem vyprázdněn.

V návaznosti na tento skutek v jednočinném souběhu se pak prezident republiky dopustil i odepření jmenovat ministrem další osobu, která mu byla na totéž místo navržena. Tento dílčí skutek či věcný aspekt téhož skutku sice zůstal ve skrytu pozornosti ve stínu primárního aktu odepření odvolat původního ministra. Ústavně žalovaný nicméně otevřeně deklaroval samostatné důvody, které podle něj jsou věcným důvodem nejmenování nového ministra a ty formuloval tak, že jeho jmenování vyloučil i pro případ, že by se sporné ministerské místo uvolnilo. Ústavně žalovaný tak deklaroval vůli odepřít předsedovi vlády právo rozhodovat o složení jeho vlády, a to v obou možných směrech. Předsedovi vlády tak byla odepřena kompetence rozhodnout, kdo v jeho vládě nebude, stejně tak mu byla odepřena kompetence rozhodnout, kdo v jeho vládě bude.

I v této souvislosti je vhodné vést úvahu, zda takové porušení ústavního práva je dostatečné k tomu, aby byl naplněn materiální znak ústavního deliktu prezidenta republiky. Dle ústavního žalobce nepochybně ano, protože faktickým důsledkem jednání ústavně žalovaného je jednak úplná redukce politického prostoru, který je Ústavou svěřen předsedovi vlády, z něž se tak stává pouze bezbranná loutka v rukách ústavně žalovaného. Dalším důsledkem kroku ústavně žalovaného je to, že neodvolaný ministr kultury poměrně dlouhou dobu činí v rámci svého resortu významná rozhodnutí bez jakékoliv parlamentní kontroly a kontextu vládního konsensu, přičemž podobné kroky byly právě důvodem pro podání návrhu na jeho odvolání. Ústavně žalovaný tak vytvořil ve struktuře hierarchicky organizované výkonné moci autonomní mocenské centrum, které nepodléhá demokratické kontrole předepsané ústavním pořádkem.

Prezident republiky v tomto případě porušil svoji povinnost odvolat ministra kultury Antonína Staňka

⁸ Rychetský, Pavel in: Rychetský, P., Langášek, T., Herc, T., Mlsna, P. a kol.: *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 709.

na návrh předsedy vlády bez zbytečného odkladu, resp. veřejně jasně deklaroval úmysl v tomto nekonání nadále pokračovat, do takové míry, že je z hlediska intenzity jeho porušování Ústavy možné na jeho nekonání nahlížet takovým způsobem, jako kdyby svoji ústavní povinnost dle čl. 74 Ústavy odmítl splnit absolutně. Závěru o absolutním odmítnutí splnění této povinnosti přisvědčuje též vyjádření předsedy ČSSD Jana Hamáčka ze dne 28. června 2019, podle kterého prezident republiky Antonína Staňka odvolat odmítá, dále výrok prezidenta republiky podle kterého má velmi silné pochybnosti o tom, že Michal Šmarda bude kdy ministrem kultury, též veřejně deklarovaný úmysl usmířit na schůzce, kterou prezident republiky svolal na 12. července 2019, Antonína Staňka s předsedou ČSSD Janem Hamáčkem, který by následně měl, na základě logické presumpce cíle takového počínání ze strany prezidenta republiky, v souladu s koaliční smlouvou vládních stran požádat předsedu vlády o zpětvzetí jeho návrhu na odvolání ministra, a také oficiální stanovisko prezidenta republiky ze dne 4. července 2019 zveřejněné po jednání s předsedou vlády, který se jej snažil přimět ke splnění jeho ústavní povinnosti, ve kterém vyjádřil názor, „že ve vládě, která se označuje jako protikorupční, by neměl být odvolán ministr za to, že odhalil korupci ve svém rezortu.“

Délka trvání skutku, která pokrývá několik týdnů, mnohá jednání a jedno hlasování o nedůvěře vládě je pak podle, mimo jiné s ohledem na otevřené odmítnutí ústavně žalovaného naplnit svou ústavněprávní roli, dostatečná k tomu, aby se skutek jevil jako nepochybně dostatečně závažný a plně dokonaný. Personální kompetence předsedy vlády totiž musí mít s ohledem na povahu exekutivního vládnutí okamžitou odezvu. Ústavní žalobce se pak odkazuje k dalším argumentům uvedeným v argumentaci pod bodem C., který je v některých otázkách podobný tomuto skutku.

V této souvislosti samozřejmě lze vést úvahu, zda předsedovi vlády nenáleží právní nástroj, jak dosáhnout překonání vůle ústavně žalovaného. Ve veřejném prostoru se v této souvislosti objevily úvahy o kompetenčním sporu. Tyto úvahy pak lze vznášet i ve vztahu ke skutku C., byť se v té době nejevily jako aktuální. K tomu je třeba dodat především, že existence tohoto nástroje není postavena najisto. V odborné obci není ustálen názor, zda je možné tohoto nástroje využít. I kdyby byla ovšem jeho existence postavena najisto, neměnilo by to nic na tom, že důvody k užití subsidiárního nástroje ústavní žaloby jsou dány.

Ústavní žaloba je přeci jen nástrojem sankčního práva. Důvodem je protiprávní jednání, projednává se v režimu trestního řádu. Kompetence rozhodovat kompetenční spory pokrývá okruh problémů, které nezbytně nemusí souviset s protiprávním jednáním, ale s pouhou vnitřní nejistotou orgánů veřejné moci. Dosáhne-li zjevné hrubé porušení ústavního pořádku určité intenzity hodné pozornosti ústavního žalobce, měl by takové porušení testovat Ústavní soud mimo kontext možného jiného řešení dané situace, a to mimo jiné proto, že mohou existovat jiné objektivní důvody, které brání jejich uplatnění.

Historicky byly ve většině případů kompetenčních sporů tyto spory zahájeny na základě dohody jejich aktérů. Fakticky se jednalo o delegaci vyjasnění určité otázky na Ústavní soud. Toto civilizované řešení je značně vzdáleno současné situaci, byť ústavní žalobce nepopírá, že okruh ústavně žalovatelných skutků se může překrývat s okruhem kompetenčních sporů. Jejich podstaty jsou ovšem odlišné a vztah subsidiarity zde nevzniká.

Nelze totiž odhlédnout od toho, že sankční právo se obecně uplatňuje bez ohledu na schopnost obětí se bránit jinými právními (či politickými) prostředky. To je obecný právní princip, který se uplatní ve všech odvětvích sankčního práva, pokud nejsou z tohoto principu stanoveny výslovné výjimky.

V tomto případě tato výjimka stanovena není. Je obecným znakem sankčního práva, který ústavní pořádek respektuje, že jeho primárním cílem je ochrana hodnot, na kterých je společnost vystavěna, kdežto zájmy dotčených osob a obětí chrání souběžně nebo podpůrně. V souzeném případě je pak chráněným zájmem funkcionality Ústavy a dalších ústavních zákonů. Předmětem ochrany není konkrétní politický zájem předsedy vlády v daný okamžik. Smyslem řízení o ústavní žalobě je ochrana ústavního pořádku v delším horizontu a ústavní žalobce ji podává bez ohledu na politické preference k jednotlivým aktérům s pevným přesvědčením, že nynější skutek má dalekosáhlejší dopady.

Jednání ústavně žalovaného má tendenci gradovat a prohlubovat dopady předchozích skutků. Skutek pod bodem G. pak prohlubuje právní vědomí deformované již skutkem pod bodem C. a kontextuálně navazuje na obecnou tendenci ústavně žalovaného předefinovat ústavní pořádek jako celek, ačkoliv on sám není ústavodárce. V situaci, kdy se jiné orgány nebrání, ať už dostatečně politicky nebo i skrze nástroje právní, byť jsou o jejich existenci pochyby, to nemůže být důvodem, aby ústavní žalobce rezignoval na svou roli v okamžiku, kdy důsledky jednání ústavně žalovaného ohrožují ústavní pořádek jeho dlouhodobou destabilizací.

Ad H.

Ústavně žalovaný prezident republiky se ujal jak svého prvního i druhého mandátu tím, že složil slib prezidenta republiky předepsaný čl. 59 odst. 2 Ústavy, který zní: „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.*“ Z textu slibu, zejména druhé věty, je zjevné, že prezident na sebe bere závazek dodržovat jak ústavní pořádek, tak i obyčejné zákony.

Prezident republiky není podle čl. 54 odst. 3 Ústavy odpovědný z výkonu své funkce. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je pak odpovědnost za specifický ústavní delikt předjímaný čl. 65 odst. 2 Ústavy, který definuje skutkovou podstatu ústavního deliktu, mimo jiné, i jako „*brubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku*“. Uvedené ustanovení se omezuje na ústavní pořádek a jeho výklad tak nabízí legitimní otázku, zda prezident republiky může porušením podústavního práva založit svým chováním odpovědnostní vztah za takto definovaný ústavní delikt.

Ústava totiž zná referenční rámec, ve kterém ten, kdo rozhoduje, je vázán pouze ústavním pořádkem, jak je tomu například v případě Ústavního soudu. Je tedy otázka, zda prezident republiky může být odpovědný v rámci ústavního deliktu za porušení zákona na úrovni obyčejného práva, a to zejména za situace, kdy ten, kdo rozhoduje o jeho vině, je rovněž vázán pouze ústavním pořádkem. Odpověď na tuto otázku tkví ve vzájemném vztahu ústavnosti a zákonnosti.

Na ústavnost nelze nahlížet jako na kategorii, která zcela abstrahuje od zákonnosti, protože mezi základní prvky ústavnosti patří i právní stát, předvídatelnost práva, rovnost před zákonem a další kategorie, které se realizují v rámci zákonnosti. Právní stát je ten, který ctí jak zákony ústavní, tak ty běžné. Úcta k právu je úctou k právu jako celku, a nikoliv pouze k ústavnímu pořádku. Nelze obyčejné právo zcela ignorovat a současně tvrdit, že není dotčen ústavní pořádek. Existuje určitá hranice, kdy kvantita porušování obyčejného práva nabývá kvality ústavněprávního rozměru, zejména pokud je závažná, trvalá, opakovaná a úmyslná.

Otázku, jak definovat hranici, jejíž překročení činí z běžného porušení práva i útok na ústavnost, lze

lépe odpovědět, pokud se analyzují důvody, pro které byly v Ústavě vyjádřeny instituty prezidentské neodpovědnosti a imunity, respektive indemnity. Koncept prezidentské nezodpovědnosti vyjadřuje především myšlenku, že prezident nevládne, ale představuje stát, ve kterém vládnou orgány jiné. V ryze symbolických a reprezentativních rolích může prezident vyjadřovat určité postoje, pokud nejsou v rozporu s jeho posláním, a tím ovlivňovat veřejnou debatu. Může samozřejmě vést i dialog s jinými orgány nástroji, které v sobě obsahují například návrhová oprávnění k Ústavnímu soud na zrušení právního předpisu, což z něj ale nečiní nositele moci, ale pouze kvalifikovaného nositele argumentu.

Základním motivem prezidentské neodpovědnosti je tedy respekt k odpovědnosti jiných a přizpůsobení výkonu této funkce této skutečnosti. Jinými slovy, prezidentská neodpovědnost není nástrojem ochrany funkčnosti státu, ale je podtržením skutečnosti, že nositelem odpovědnosti je někdo jiný. Druhým prvkem, skrze který lze interpretovat hranice ústavně přípustného jednání, pokud je ve hře otázka porušení norem podústavního práva, je právě koncept prezidentské imunity kombinované s částečnou indemnitou, jež je prolomitelná pouze řízením pro ústavní delikt. Zatímco v případě například členů parlamentu je imunita historicky nástrojem ochrany zástupců lidu před panovníkem, posléze před výkonnou mocí, tak v případě prezidenta tento důvod má jiný původ. Smyslem této ochrany je vyloučení sankčních nástrojů, pokud nejsou testované skutky ústavněprávně významné.

Historicky vzato, zdědila republikánská hlava státu nedotknutelnost monarchů, která měla dvojí aspekt. Jednak odkazovala k milosti Boží, resp. k původnímu stavu, kdy panovník drží plnou mocí, tudíž nemůže nebýt chráněn před svými úředníky a poddanými vůbec. Jednak v době moderní reflektuje stav, kdy panovník nevládne, takže nemá za co být postihován. Zasahuje-li však hlava státu reálně do práv jiných osob, ovlivňuje-li mocensky poměry v zemi, vybočuje ze základního schématu neodpovědnosti a imunity odpovídající absenci moci. Reálná moc tak vede k tomu, že neodpovědnost je třeba vykládat restriktivně, ústavněprávní odpovědnost tedy extenzivně. Jinak to vede k faktické nepostižitelnosti s odvoláním na verdikt voličů při prvních či opakovaných volbách, tedy k založení jakési zvláštní odpovědnosti politické. „Mandát“ voličů však nemůže být v demokratickém právním státu titulem protiprávního jednání.

Nerušný výkon prezidentské funkce ovšem zde má přednost před rovností před zákonem a jeví se jako účelné vyhradit případný sankční nástroj do rukou nejvyšších orgánů státu. Koncept indemnity a imunity prolomitelný pouze řízením pro ústavní delikt tak není nástrojem ochrany někoho před někým, ale je vyjádřením částečné autonomie nejvyšší ústavních orgánů v otázce ústavního trestání hlavy státu.

Logický výklad obou principů vede k závěru, že hranice, kdy kvantita porušování běžného práva nabývá na ústavněprávní kvalitě, je dána situací, kdy tento jev konstantně rozrušuje účel prezidentské funkce v systému jako celku a současně neexistují jiné nástroje politické či právní disciplinace chronického ústavního delikventa.

Skutková věta shora popsaného souhrnného skutku obsahuje několik dílčích skutků, jejichž společným znakem je ignorování platného práva a popírání principů výkonu prezidentské funkce. Jednotlivé dílčí útoky na právní řád a ústavní pořádek pak lze dělit do několika podskupin.

První skupinou jsou ty skutky, jejichž společným jmenovatelem je nerespektování zahraničněpolitické koncepce České republiky a dále nerespektování skutečnosti, že o zahraniční politice rozhoduje vláda a řídí ji Ministerstvo zahraničních věcí. Logickým důsledkem takto nastavených pravidel pak je, že

prezident republiky v logice takto nastavených priorit republiku pouze zastupuje, přičemž byt' má v určitých krocích možnost klást důraz na některé nuance, je v zásadě vázán politickou orientací státu. V této souvislosti zdůrazňuje ústavní žalobce, že prezident republiky stát zastupuje, nikoliv zpřítomňuje (reprezentuje). Reprezentování by mohlo založit spor, zda právě prezident republiky stát navenek nezpřítomňuje, resp. neztělesňuje. „Zastupování“ však dává najevo, že stát je od své hlavy odlišný.

V pluralitní demokracii není republika monistickou či holistickou entitou, zastupování tak navíc předpokládá zohlednění všech zájmů a názorových proudů. Vylučuje tudíž vyhraněnou politickou orientaci, protože ta by byla se zastupováním státu jako celku neslučitelná. Vzhledem ke kontextu čl. 63 Ústavy předpokládá zastupování státu navenek přinejmenším koordinaci s vládou, spíše však respektování či doplňování její linie, protože právě vláda je politicky odpovědná a je vrcholným orgánem výkonné moci. Zahraniční politika je přitom poměrně subtilní oblastí činnosti státu, která vyžaduje, aby jednotlivé státní orgány postupovaly konzistentně, v souladu a současně diplomaticky. Prezident republiky pak musí při zastupování státu navenek tuto skutečnost respektovat.

Zahraniční politika bývá otázkou širšího konsensu v čase a její přesná orientace není ústavním právem předepsaná, nicméně její určité parametry ústavní právo nastavuje. Preambule Listiny konstatuje, že ústavodárce vkládá naději ve společné úsilí všech svobodných národů, bude směřovat k zabezpečení neporušitelnosti přirozených práv člověka, práv občana a svrchovanosti zákona, a dále k ochraně sdílených hodnot lidství a demokratických a samosprávných tradic. Pozdější ústavodárce pak konstatuje v preambuli Ústavy, že hodlá všechny hodnoty, ke kterým se v preambuli hlásí, chránit jako součást rodiny evropských a světových demokracií.

Realita zahraniční politiky samozřejmě vyžaduje jednat mnohdy pragmaticky i se subjekty mezinárodního práva, které tyto hodnoty nectí, ale zahraniční politika jako celek by neměla být hodnotově neutrální. Jestliže Ústavní soud v minulosti konstatoval, že ústavní pořádek není hodnotově neutrální, má tento poznatek dopad i do zahraniční politiky, jak předvídají preambule obou základních ústavních textů státu, je třeba se tím řídit. Česká republika si zvolila cestu integrace do několika mezinárodních struktur, které předpokládají určité hodnotové průniky v otázkách zahraniční politiky a obecnou podporu společných hodnot. Dlužno dodat, že základní koncepce a orientace zahraniční politiky, je bez ohledu na střídání vlád konstantní. Prezident republiky by měl jednak ústavněprávní mantinely a jednak realitu české zahraniční politiky respektovat a postupovat v logice dynamiky tohoto složitého historii a širším konsensem vytvořeného mechanismu.

V obecné rovině lze připustit, pokud se prezident republiky v rámci vnitropolitické diskuse vyjadřuje k otázkám zahraniční politiky. Prezident republiky má právo účastnit se jednání vlády, jednání obou komor Parlamentu, přitom má právo vždy na udělení slova. Vyjadřovat se samozřejmě může jakkoliv jinak, například veřejně v rámci veřejné diskuse. Prezident může legitimně zahraniční politiku ovlivňovat nástroji politické diskuse, ale konečná rozhodnutí nečiní on sám, ale jiní. Výsledky takové diskuse, které mají podobu konkrétních rozhodnutí, postojů apod. je pak prezident republiky povinen respektovat a je povinen se jimi řídit při zastupování státu.

Ústavně žalovaný soustavně, což plyne z dílčích skutků označených jako a), c), e), i), k) a l), tuto vládou a jinými k tomu povolanými orgány vytvářenou politiku zcela nerespektuje a současně klade důraz na zcela jiné hodnotové akcenty, které jsou v rozporu s mantinely, které zahraniční politice dává ústavní pořádek. Ochranu hodnot, ke kterým se stát má v zahraniční politice podle obou preambulí základních kamenů ústavního pořádku hlásit, otevřeně bagatelizuje a současně vyjadřuje zjevnou úctu hodnotám

a postupům, které jsou zahraniční politice cizí. Ústavně žalovaný současně provádí svou odlišnou zahraniční politiku, která vytváří druhé odlišné ohnisko zahraniční politiky. Tato situace pak vede k tomu, že Česká republika jako partner v integračních uskupeních, kam v rámci koncepce své zahraniční politiky vstoupila, se jeví jako krajně nevěrohodný či v lepším případě jako nečitelný partner.

Povinnost zastupovat stát navenek je klíčovou kompetencí a současně povinností prezidenta republiky. Ukládá mu to ustanovení čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy, které mu ukládá republiku zastupovat. Pojem „zastupovat“ není totéž, co jednat jménem nebo představit. Zastoupení předpokládá realizaci vůle jiné entity. Tuto roli ústavně žalovaný neplní a naopak realizuje si vlastní zahraniční politiku odlišnou od té státní. Za klíčový znak tohoto jednání je třeba vnímat i jeho setrvalost a koncepčnost. Jednotlivé dílčí útoky na zákonnost a ústavnost v oblasti zahraniční politiky nepředstavují sérii po sobě jdoucích excesů, ale vyjádření naopak vlastní koncepce, které je s tou státní neslučitelná. Koncepce ústavně žalovaného je pak založena na nerespektování konsensu dosaženého v rámci integračních uskupení, kterých je Česká republika členem, na pohrdavém přístupu k otázce ochrany lidských práv, na tolerování porušování mezinárodního práva, přičemž všechna tato hodnotová východiska narážejí na ústavněprávní mantinely, jak plynou z preambulí obou základních ústavních dokumentů a čl. 1 odst. 2 Ústavy, který zní: „(2) Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.“

Další skupinou porušení zákonnosti a ústavnosti jsou útoky na nezávislost justice, které představují zejména veřejné negativní hodnocení některých rozhodnutí soudů a opakované pokusy ovlivňovat výsledky soudního rozhodování. Prezident republiky jako formální představitel státu by měl chovat určitý respekt k jiným složkám státní moci a samosprávy. Součástí tohoto respektu je i to, že prezident republiky do nezávislosti těchto subjektů nezasahuje. Veřejné komentování některých rozsudků a označování koncepční rozhodovací činnosti za nikoliv nezávislou (doslova: nahrává ekologickým aktivistům) není s funkcí prezidenta slučitelné.

Za samostatné porušení práva je třeba hodnotit i tlak na exekutivu, aby konkrétní osobu nevydala ke stíhání do jiného státu. Ministr spravedlnosti, jenž o této otázce rozhodoval, je totiž v postavení obdobném jako orgán činný v trestním řízení a není právně přípustné výkon jeho quasijudiciální funkce v tomto směru ovlivňovat.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že prezident republiky má k dispozici velmi silné kompetence, kterými může legitimně ovlivňovat právo a rozhodování soudů. Je, jako jeden z mála, oprávněn navrhnout zrušení právního předpisu, včetně podzákoných právních předpisů. Má právo suspenzivního veta. Je taktéž oprávněn udílet milosti. Ústavně žalovaný těchto kompetencí nevyužívá a svůj vliv se snaží prosadit jinak, a to způsoby, které se Ústavě příčí.

Jako nepřijatelné se rovněž jeví to, že ústavně žalovaný odmítá plnit své zákonné nebo ústavní povinnosti, mezi které patří jmenování profesorů nebo jmenování a povyšování generálů, popřípadě jmenování velvyslanců. Z hlediska ústavního pořádku je prezident republiky ve všech těchto případech tím, kdo jmenuje, ale nikoliv tím, kdo o jmenování rozhoduje. V situaci, kdy prezident republiky setrvale skrze odpírání součinnosti v této oblasti projektuje do svých rozhodnutí své politické představy, v podstatě zneužívá svou moc k prosazování některých cílů. Ústavně žalovaný tak skrze deklarované odepření jmenování některých velvyslanců prosazoval jmenování jiných osob, které chtěl na tato místa dosadit. Prosazování vlastních personálních zájmů v diplomatickém sboru, jenž by měl být ovládán principy profesionality, ovšem prezidentu republiky nepřísluší.

V případě odpírání jmenování některých osob profesory je pak toto odepření zcela absurdní, protože představuje jednak zásah do akademických svobod a jednak vytváří další podmínku pro získání profesury, která je založena na svévoli. Každý systém, jenž obsahuje prvky svévole, je těmito prvky dlouhodobě deformován v oblasti etických norem a mezilidských vztahů. V tomto případě bylo navíc svévolné jednání prezidenta republiky v rozporu s ustanovením čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, ze kterého se samospráva veřejných vysokých škol, která má chránit akademické prostředí před působením politických vlivů, ve své podstatě vyvozuje. Toto odepření je o to více problematické, že prezident republiky se odmítl podřídit pravomocnému soudnímu rozhodnutí. Jedná se tedy současně i o projev pohrdání nezávislou justicí.

Stejně tak je problematické odepírání jmenování některých osob generály, které má zjevně souvislost s politickými postoji ústavně žalovaného. S tím souvisí i otevřené zpochybňování funkce některých důležitých bezpečnostních složek, popřípadě ztěžování jejich činnosti. V jednotlivých útocích lze navíc vysledovat i souvislosti, které spočívají v tom, že despekt k bezpečnostním složkám souvisí mimo jiné i s tím, že důsledky jejich činnosti jsou v rozporu se zahraničně politickými prioritami prezidenta republiky (zahraničně politická orientace na Ruskou federaci a Čínskou lidovou republiku, tolerance okupace území jiného státu, despekt k mezinárodnímu právu), jež se ovšem liší od těch, které vytváří k tomu kompetentní exekutiva (důraz na integraci do euroatlantických struktur, důraz na dodržování mezinárodního práva).

Za neméně problematické je pak třeba považovat i vynášení otevřeně rasistických výroků, které dehonestují Romy. Vynášení paušalizujících odsudků je totiž otevřeným popřením principu rovnosti všech lidí, jak je upraven v čl. 1 Listiny. Jedná se současně o jeden ze základních civilizačních předpokladů, který stojí v základech civilizace demokratického světa. Otevřené popírání tohoto principu hlavou státu je zásadním pochybením, které není možné tolerovat.

Prezident republiky je jako hlava státu subjektem mnohých výsad, také však povinností. Porušování dílčích pravidel a principů výkonu prezidentské funkce je, jak je patrné ze skutkové věty, setrvalé, koncepční, vzájemně provázané a sledující cíle, které jsou v rozporu s ústavním pořádkem. Ve svém důsledku mají zhoubný vliv na vnímání klíčových státních orgánů, včetně justice, ohrožují funkčnost některých státních složek a deformují právní a obecné politické prostředí v České republice. Z časové osy je patrné, že jedná o postup dlouhodobý, koncepční a zcela popírající charakter funkce prezidenta republiky. Ústavně žalovaný tak usiluje o změnu paradigmatu výkonu funkce, které se ujal, a v podstatě o zásadní ústavní změnu způsobem, kterým změny ústavního pořádku provádět nelze.

S ohledem na uvedené se ústavnímu žalobci jeví jako zjevné, že ústavně žalovaný shora popsanými skutky ve svém souhrnu porušuje dlouhodobě a významně platné právo do té míry, že toto porušení nabývá intenzity hrubého porušení Ústavy a součástí ústavního pořádku.

K projednatelnosti návrhu

Ústavní žalobce si je vědom skutečnosti, že některé skutky nebo jejich části, jak jsou vymezeny ve skutkových větách pod písmeny A., B., C. a částečně pod písmeny D. a H. se staly během prvního funkčního období ústavně žalovaného, kdežto pouze pod body E., F. a G. a částečně skutky pod body D. a H. se staly během druhého funkčního období.

Ústava předpokládá, že podat ústavní žalobu je možné pouze v době, kdy ústavně žalovaný vykonává funkci prezidenta republiky, přičemž případný zánik mandátu není zpravidla důvodem k zastavení řízení. S ohledem na skutečnost, že podání návrhu je vázáno na výkon veřejné funkce, lze samozřejmě nastolit legitimní otázku, jestli lze řízením zahájeným během druhého funkčního období nastolit odpovědnostní vztah založený v období prvním. Podle ústavního žalobce nepochybně ano, a to z těchto důvodů.

Zákon o Ústavním soudu, stejně jako Ústava předpokládají, že ústavní žaloby směřuje proti prezidentu republiky. Tento požadavek je splněn. Zákon o Ústavním soudu zná pojem „zánik funkce uplynutím doby“ se kterým výslovně nespojuje zastavení řízení. Platná právní úprava nerozlišuje mezi jednotlivými funkčními obdobími. V souzeném případě nedošlo v případě ústavně žalovaného nikdy k zániku funkce uplynutím období, protože ústavně žalovaný složil svůj druhý slib prezidenta republiky v den, kdy vykonával tutéž funkci poslední den předchozího funkčního období. Výkon funkce tedy byl nepřetržitý. Jestliže tedy platné právo zná pouze pojem „zánik funkce“, nelze jej spojovat s okamžikem, kdy funkce nezaniká.

Spácháním ústavního deliktu vzniká určitý hmotněprávní odpovědnostní vztah, který nezaniká ani zánikem funkce jako takové, protože případný návrh je projednatelný s právními důsledky i po zániku funkce. Zánik funkce je tak pouze procesní překážkou, která brání zahájení řízení zatím nezahájeného, ale nevztahuje se na existenci hmotněprávního vztahu, jenž trvá i nadále. Pokud ovšem tato procesní překážka nenastala, není důvod uvažovat o zániku odpovědnostního vztahu v situaci, kdy by za jiných okolností bylo možné jej projednat i po zániku funkce.

Řízení o ústavní žalobě pak má určitý účel, který by byl popřen, pokud by se právo vyložilo tak, že opětovným složením slibu (jenž měl být *nota bene* porušen) zaniká odpovědnostní vztah. Účelem řízení o ústavní žalobě je ochrana ústavního pořádku před tím, kdo jej porušuje ve funkci prezidenta republiky.

Nelze ani vést úvahu o potvrzujícím mandátu prezidentské volby, jenž by jakkoliv odklízěl starý vyčerpaný odpovědnostní vztah. Mandát poskytnutý ve volbách se totiž vztahuje pouze na ústavně souladný výkon funkce prezidenta do budoucna, a nikoliv na právní poměry jakkoliv již založené. S ohledem na uvedené uzavírá ústavní žalobce, že má za to, že touto žalobou popsané skutky jsou plně projednatelné.

K materiálnímu znaku ústavního deliktu

Každý odpovědnostní vztah, který má v sobě sankční nebo preventivní prvek, vyžaduje určitou kvalitu intenzity, aby byl uplatnitelný v souladu s principem přiměřenosti. V případě ústavního deliktu se samozřejmě nabízí otázka, zda jednotlivé skutky vymezené pod body A. až G., a to jednotlivě nebo ve svém souhrnu, dosahují intenzity hrubého porušení Ústavy, Listiny a z nich vyvěrajících principů, aby byl aktivován ústavou předvídaný důsledek odpovědnostního vztahu ústavního deliktu.

Dle ústavního žalobce jsou všechny shora vymezené skutky zásadním porušením ústavního pořádku jako celku, zpravidla vždy Ústavy, přičemž někdy jsou dotčeny i principy plynoucí z Listiny. Ve všech případech se jedná o bezprecedentní porušení doposud respektovaných pravidel, na kterých ústavnost doposud stála. Nelze v této souvislosti přehlížet, že v důsledku porušení těchto pravidel se

konstituovaly odlišné vlády, byly redukovány možnosti politického vyjednávání, kancléřský systém byl opakovaně transformován v systém poloprezidentský či do značné míry již prezidentský.

Za klíčové prvky, jež potvrzují existenci materiálního znaku, je třeba považovat skutečnost, že ústavně žalovaný využil prakticky každou příležitost, jak uplatnit svůj vliv v oblastech, kde mu podle práva nepřísluší, a způsobem, jenž Ústava zapovídá. Vedle dlouhodobého jednotícího *modu operandi* je třeba poukázat i na to, že intenzita zásahů se časem zvyšuje. Jestliže v případě jmenování členů vlády v lednu roku 2014 usiloval ústavně žalovaný o ovlivnění jmenování některých ministrů, leč neúspěšně, tak v případě odepření odvolání Andreje Babiše a odmítnutí jmenování Miroslava Pocheho, takové jednání již bylo dokonáno. V této souvislosti lze konstatovat, že faktický mocenský prostor dobývaný ústavně žalovaným se rozšiřuje a systém jako celek ztrácí, z části z politických důvodů, schopnost mu v případech zjevných porušení nepochybných pravidel vzdorovat.

Podmínkou každého trestu či opatření je, že „nelze jinak“. Jinými slovy, i v tomto případě platí subsidiarita jiných postupů, pokud přicházejí v úvahu. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že ústavní žalobce opakovaně vyzýval ústavně žalovaného ke zdrženlivosti a k moderaci svých postupů, a to například usnesením Senátu č. 357. z 19. schůze, konané dne 3. března 2016, kterým vyjádřil mimo jiné znepokojení nad některými výroky ohledně okupace Krymu a hospodářských sankcí proti Ruské federaci, dále Stanoviskem Senátu k projevu prezidenta republiky na Parlamentním shromáždění Rady Evropy dne 10. října 2017, které bylo přijato na 10. schůzi 51. hlasováním dne 12. října 2017, dále usnesením zahraničního výboru Senátu k prohlášení prezidenta republiky ze dne 3. dubna 2018 a nakonec i usnesením zahraničního výboru Senátu k prezidentovu vyzrazení utajovaných skutečností ze zpráv zpravodajských služeb v kauze novičok ze dne 16. května 2018. V této souvislosti je navíc třeba zdůraznit, že usnesení vycházela z požadavků na dodržování mezinárodního práva jako z referenčního rámce, přičemž jinak byla politicky neutrální.

Vedle toho nelze opomenout skutečnost, že část odborné obce v oblasti práva a ústavního práva kritizuje prezidenta republiky za to, jakým způsobem překračuje hranice své kompetence. Nelze tedy vést úvahu, že by subjektivně se mohl prezident domnívat, že postupuje ústavně konformně. Prezident republiky samozřejmě nemusí reagovat na každou kritiku, ale pokud na usnesení Senátu reaguje tím, že jeho mluvčí hodnotí slušnou výzvu slovy, „že pan prezident si náhubek nasadit nenechá,“ kdežto sám ústavně žalovaný prohlásí „*Nepokládáte náhodou za drzost, když instituce, která má 30procentní důvěru, radí tomu, kdo má 70procentní důvěru, jak zvýšit důvěryhodnost?*“, tak ústavní žalobce má za to, že jiné možnosti disciplinace nebo rozumného dialogu jsou vyloučeny.

Už samotný důraz na „množství důvěry“, které nemá mimochodem oporu v žádném z průzkumů, je dokladem toho, že sám ústavně žalovaný nechápe povahu svého mandátu zcela v souladu s Ústavou, protože vyjádření myšlenky, že voliči daný silný mandát mu dává širší kompetenci, je zcela mylné. Volič volí v kontextu platné Ústavy a jeho mandát je tedy poskytnut pouze k výkonu funkce v rámci pravidel, která jsou a vždy byla dána odlišně od toho, jak je vnímá ústavně žalovaný.

Úvaha o mandátu, který ústavně žalovaný obdržel, je pak pro právní posouzení jeho odpovědnosti zcela bezpředmětná mimo jiné i proto, že mandát daný občany je pojmovým znakem přítomným v každém řízení o ústavním deliktu, jak jej upravuje současné platné právo. Naopak podstatou tohoto řízení je, že řeší překročení tohoto mandátu. Překročení sebesilnějšího mandátu pak nijak podstatu takového překročení nemění.

Postoj ústavně žalovaného do značné míry koresponduje s jevem, který lze nazvat jako pokles určitých civilizačních standardů. Žádný ústavní systém nemůže fungovat pouze na základě jím ustálených formálních norem, ale vždy obsahuje určitou míru politické kultury, bez níž by nebylo možné fungovat. Po dobu posledních let se jeví jako zjevné, že obsah této politické kultury se značně vyprazdňuje, přičemž protiprávní a protiústavní jednání ústavně žalovaného na tom má svůj podíl. Tento důsledek, který má povahu symptomu úpadku, sám o sobě není protiprávní ani protiústavní, ale je dokladem toho, že systém se neumí takovému denormativnímu tlaku bránit, což je pak dalším podpůrným argumentem pro úvahu, že jiné nástroje jsou nedostatečné a ústavní delikty mají nepochybně materiální rozměr.

Je pak samozřejmě otázkou, kde leží hranice systémových změn, či lépe systémových deformací, po jejímž dosažení již není rozumného návratu do stavu ústavním pořádkem předepsaným a politickou kulturou vyžadovaným. Podle ústavního žalobce nemá žádný systém demokratického a právního státu garanci sebezáchovy. Moderní historie zná mnohé případy, kdy dochází či docházelo k úpadku demokratického a právního státu v mezích tímto státem vytvořených a zdánlivě se zachováním všech pravidel a za použití obvyklých mechanismů, včetně voleb. Dnes obvykle nedochází k úpadku demokracie a právního státu cestou vojenského puče. Z řady příkladů lze zobecnit, že novodobí autoritáři svou cestu zahajují ohrožováním nezávislosti soudní moci, delegitimizací politických oponentů jako špatných občanů či nepřátel lidu, zpochybňováním médií, podrýváním činnosti zpravodajských služeb a různých regulačních agentur.⁹

Nebezpečím dosažení bodu, kdy dochází k nevratné systémové proměně, je to, že tato skutečnost nemusí být po delší dobu patrná a až teprve zpětný historický pohled v době, kdy je změna dokonána, dává nahlédnout do podstaty klíčových změn, které ke změně přispěly. Proměna politické kultury a změna pravidel hry je pak jedním z těchto jevů. Ústavní soudnictví je nástrojem, který si demokratické a právní státy ustavily jako nástroj, jenž má takovým změnám bránit, předcházet a jednotlivé subjekty i prostředí, v jakém se pohybují, disciplinovat, pokud jiné nástroje nefungují a to nepochybně dříve, než takový postup nebude možný.

III.

Návrh rozhodnutí

S ohledem na uvedené navrhuje Senát Ústavnímu soudu, aby rozhodl, že prezident republiky Ing. Miloš Zeman se dopustil shora popsaným jednáním hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku.

Senát Parlamentu
ústavní žalobce

předseda Senátu v. r.

9 K tomu například Levitsky, Steven a Zibblatt, Daniel: *Jak umírá demokracie*. Prostor, Praha 2018 ISBN: 978-80-7260-394-7